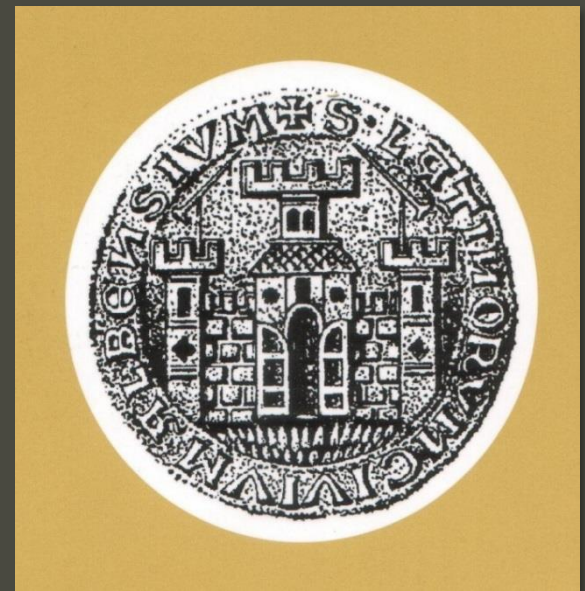

TÖRTÉNETI VÁROSOK MŰEMLÉKI KUTATÁSA

2.

Királyi székvárosok

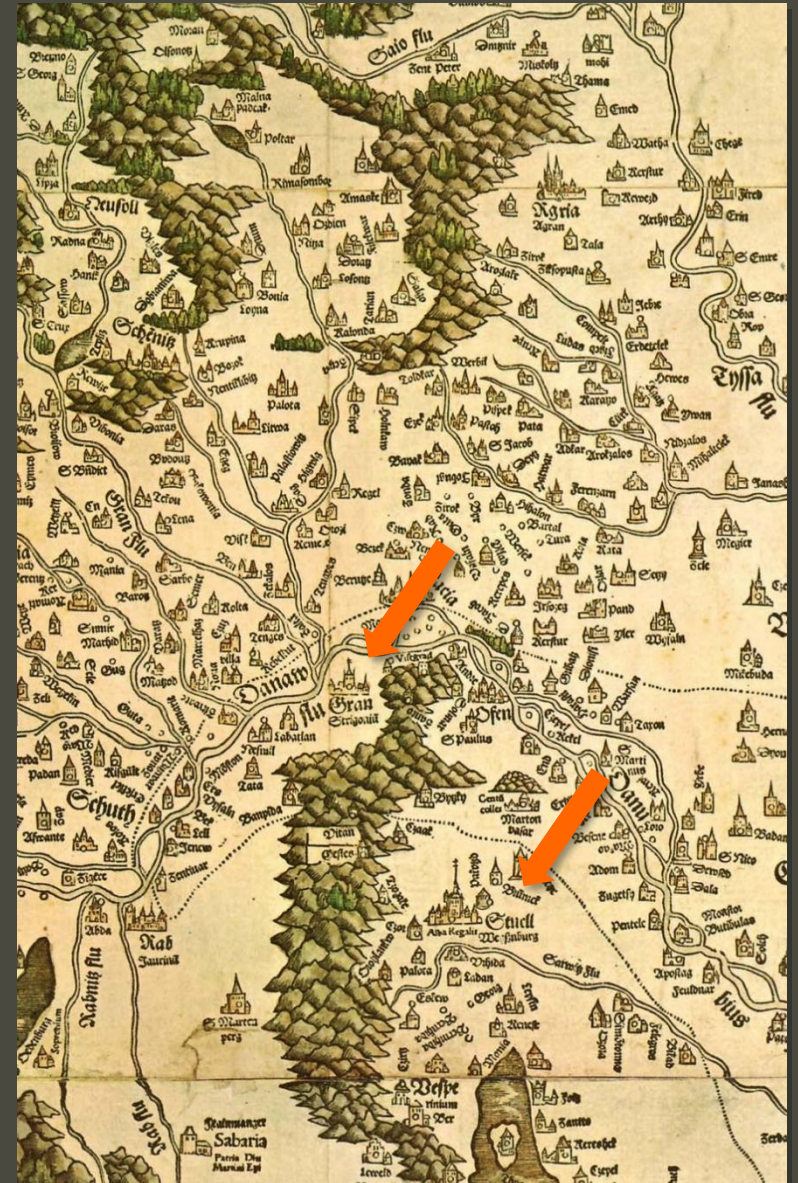
ESZTERGOM – FEHÉRVÁR

Az előadássorozat a legjelentősebb, illetve legsajátosabb magyar városok történetét, ki- és átalakulásuk folyamatát mutatja be **önállóan is értelmezhető és hallgatható előadások** segítségével. Az egyes előadások azonos szerkezetűek: az adott város történetét, változását tárgyalják keletkezésüktől napjainkig, a történeti időrend figyelembe vételével. Az előadások sorrendje tetszőleges, az előadásokat önállóan, külön-külön kell meghirdetni! Az előadásokat esetenként meghívott előadók tartják.

1. előadás	09.16.	Bevezetés, várostörténet
2. előadás:	09.23.	A korai központok: Esztergom és Fehérvár
	09.30.	ELMARAD!
3. előadás:	10.07.	Sopron és Kőszeg
4. előadás:	10.14.	Kolozsvár
	10.21.	ELMARAD! (vázlattevé hét)
5. előadás:	10.28.	A szepességi városok: Bártfa, Eperjes és Lőcse
6. előadás:	11.04.	Az erdélyi szász városok: Brassó, Segesvár, Szeben
7. előadás:	11.11.	Az alföldi városok: Debrecen és a Három Város (Kecskemét, Nagykőrös és Cegléd)
8. előadás:	11.18.	Püspöki városok: Eger, Pécs (DL)
9. előadás:	11.25.	A hegyaljai városok: Tállya, Mád, Abaújszántó, Tarcál, Tokaj, Tolcsva, Sárospatak
11. előadás:	12.02.	Egy igazi város: Isztambul

LÁZÁR DEÁK TÉRKÉPE (1528)

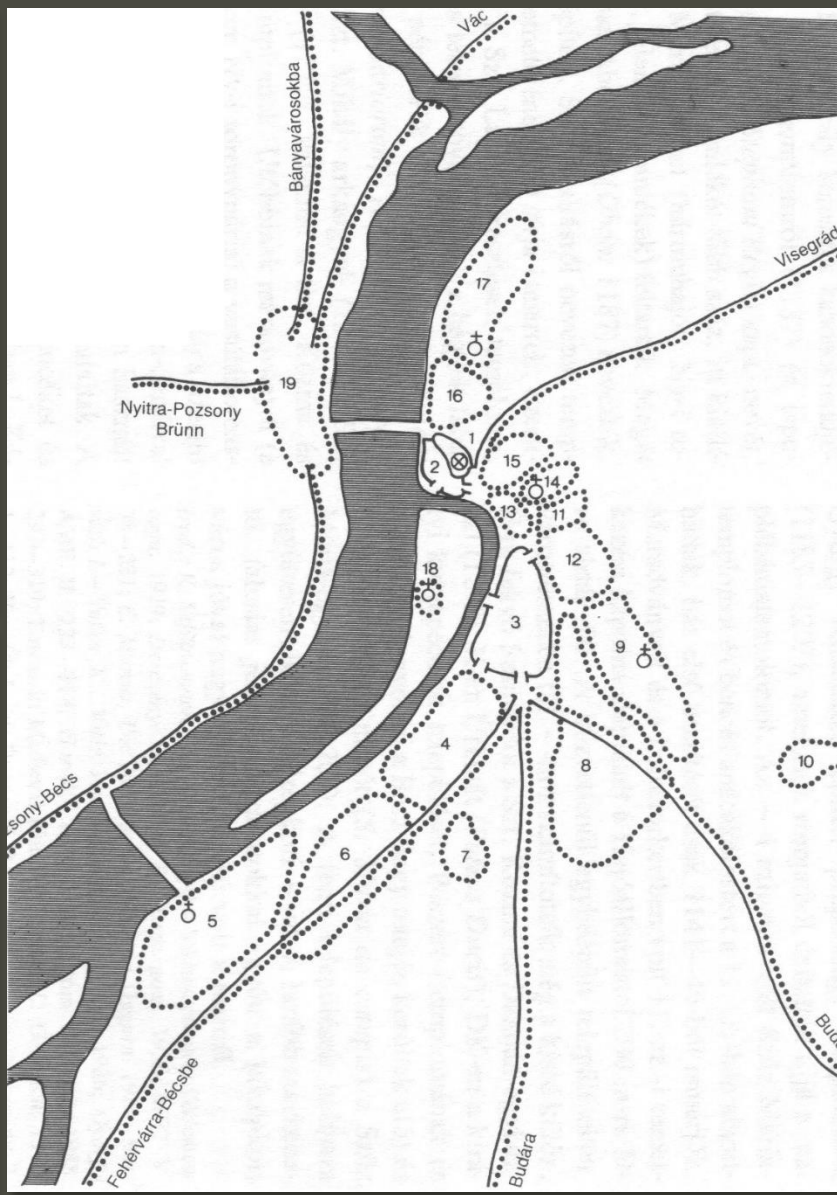
facebook.com/Utaz/Pindjokke

facebook.com/UtazPixelekkel

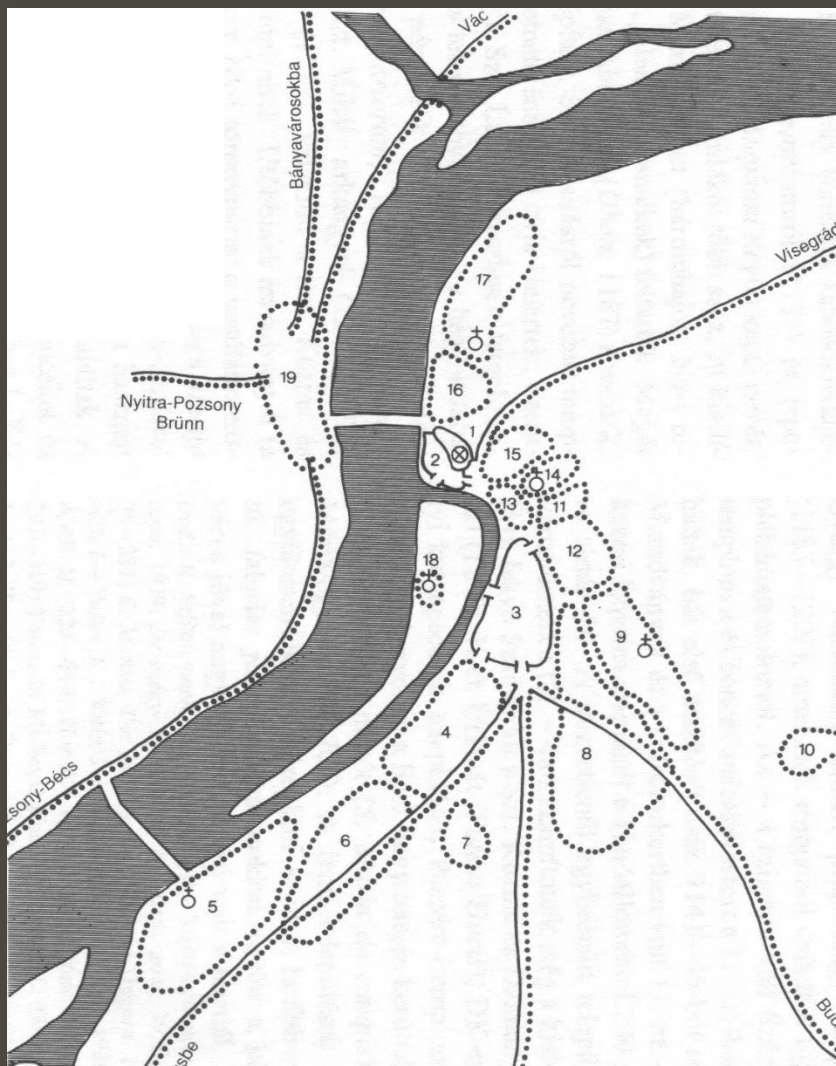

Farkas Imre fotója

ESZTERGOM

A KÖZÉPKORI ÉS A MAI ESZTERGOM TERÜLETE

1. Várhegy 2. Víziváros 3. Királyi város 4. Szentpál 5. Szentkirály 6. Szentistván 7. Szentlázár 8. Kovácsi 9. Újfalú 10. Fenyérd 11. Örmény 12. Szentanna 13. Hévíz (Tapolca) 14. Szenttamás 15. Libád 16. Petény 17. Szentgyörgy 18. Sziget 19. Kakat (ma Párkány, Stúrovó)

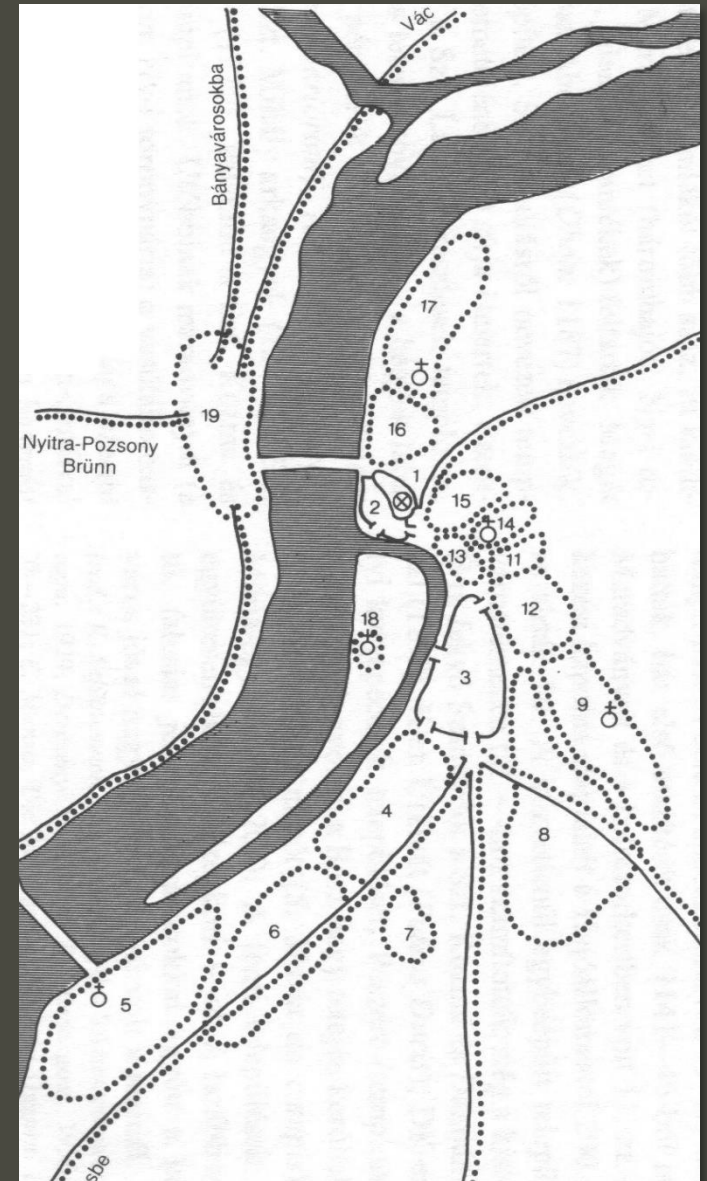
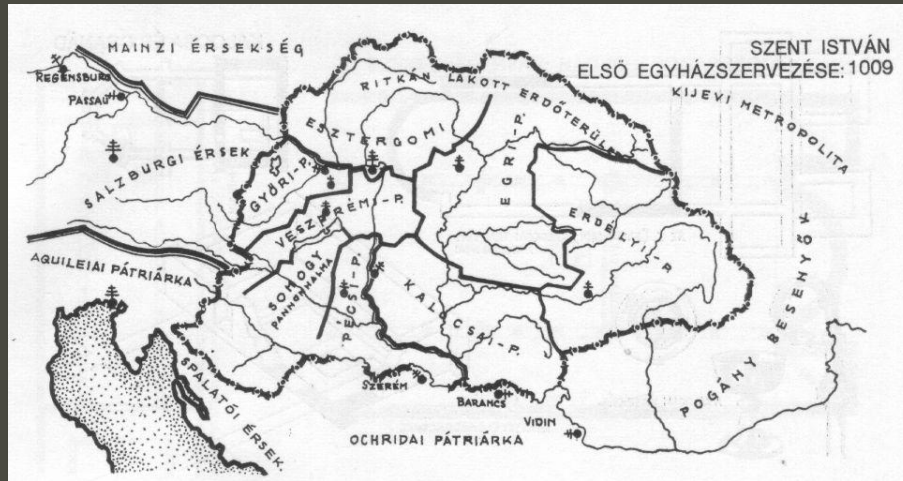
VÍZFÖLDRAJZI VISZONYOK A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN AZ ÁRPÁD-KORBAN

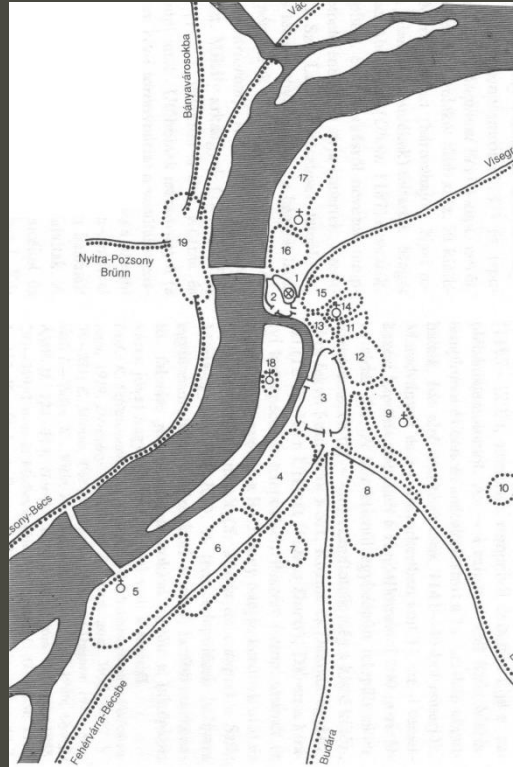
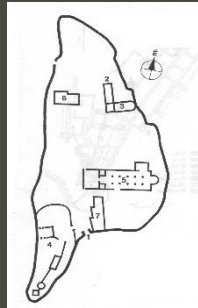
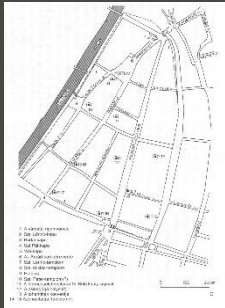
FOBB KERESKEDELMI ÉS HADIUTAK A 13-14. SZÁZADI MAGYARORSZÁGON

A KÖZIGAZGATÁS KIALAKULÓ RENDJE

HOL LEHETETT AZ ELSŐ URALKODÓI KÖZPONT?

1109 k.

„2. [...] **István Esztergom városában született.**

Az ún. Kisebbik legenda

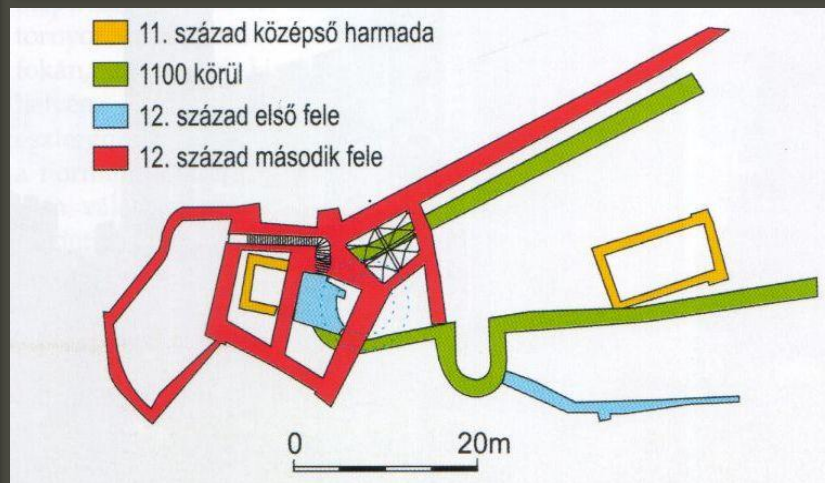
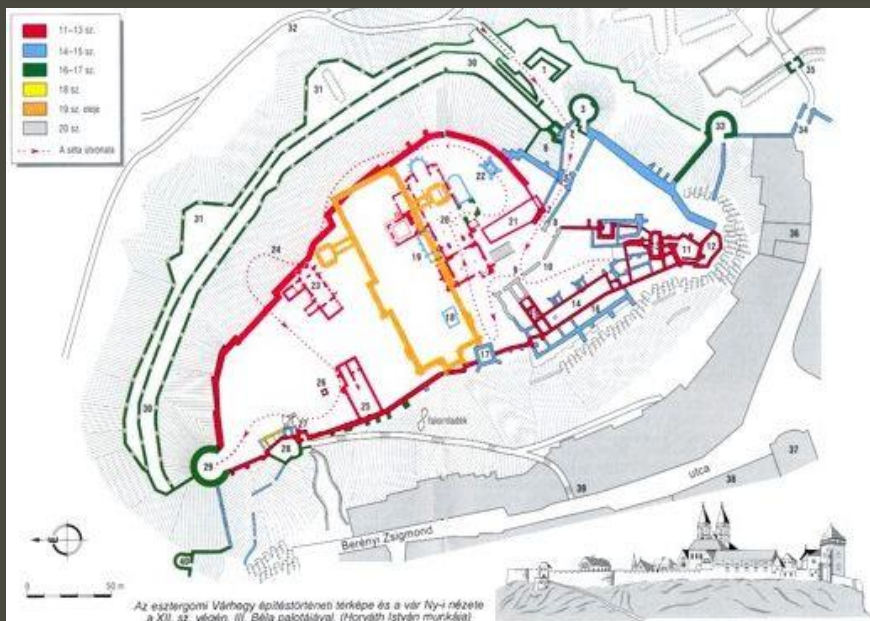
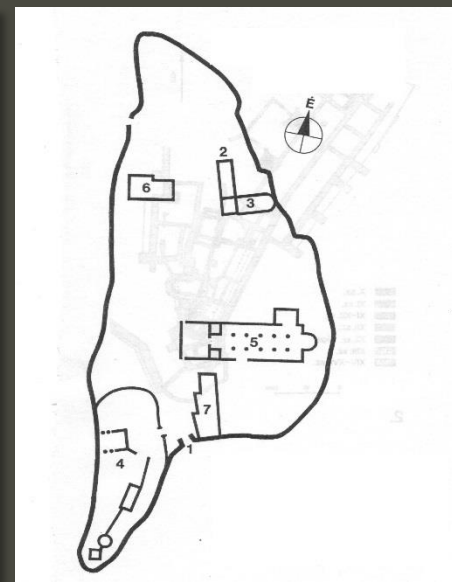
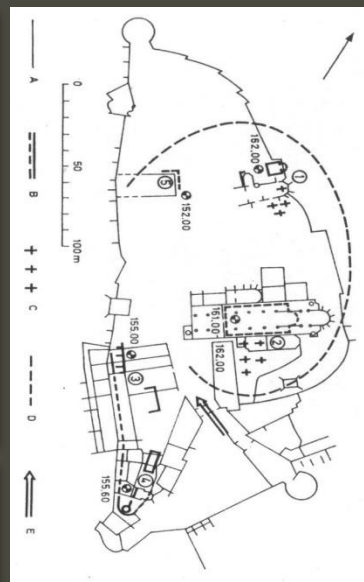
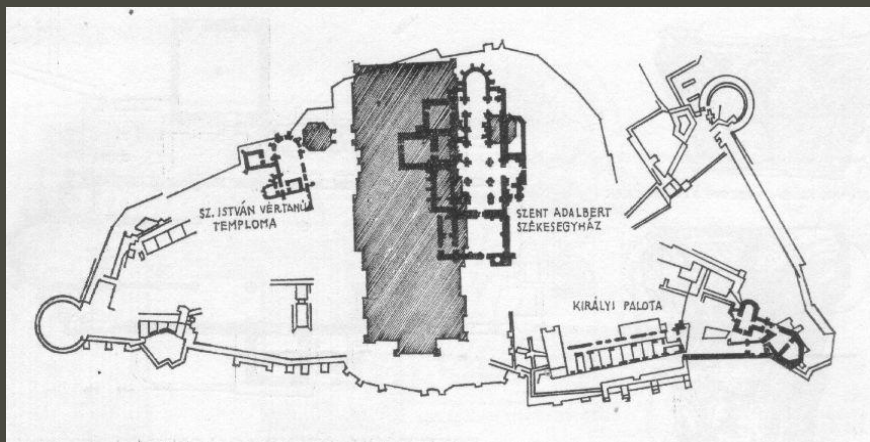
1116 k.

„3. [...] Megjelent ugyanis boldog István lévita és első vértanú előtte, a lévita öltözet díszével ékesítve, s így kezdett szólni hozzá [mármint Sarolthoz]: «Bízz az Úrban, asszony, s légy biztos, hogy fiút fogsz szülni, akinek e nemzetségben először jár korona és királyság, és az én nevemet ruházd reá.» Rácsodálkozván az asszony így válaszolt: «Ki vagy, uram, vagy mely néven neveznek?» «Én vagyok -felelt az- István első vértanú, aki először szenvedtem vértanúságot krisztus nevéért.» Ezt mondván eltűnt.

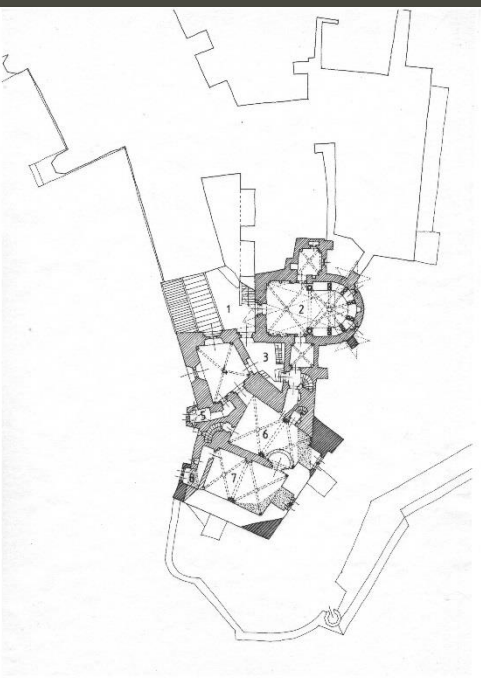
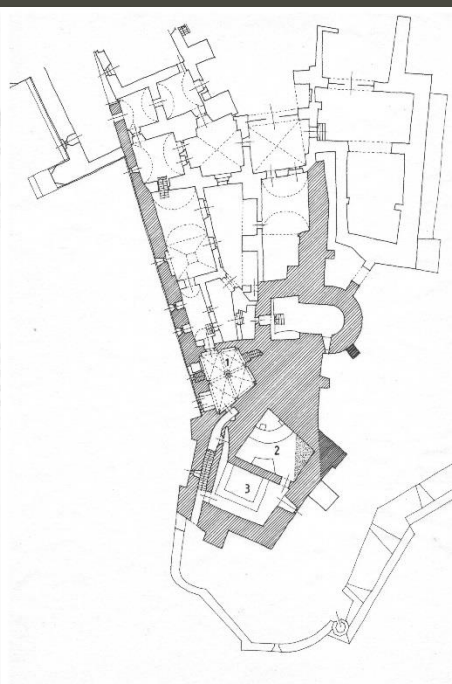
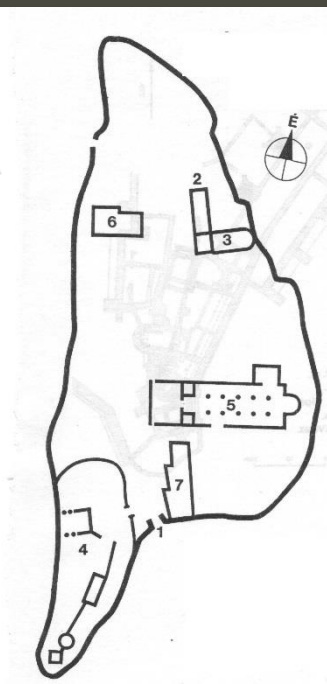
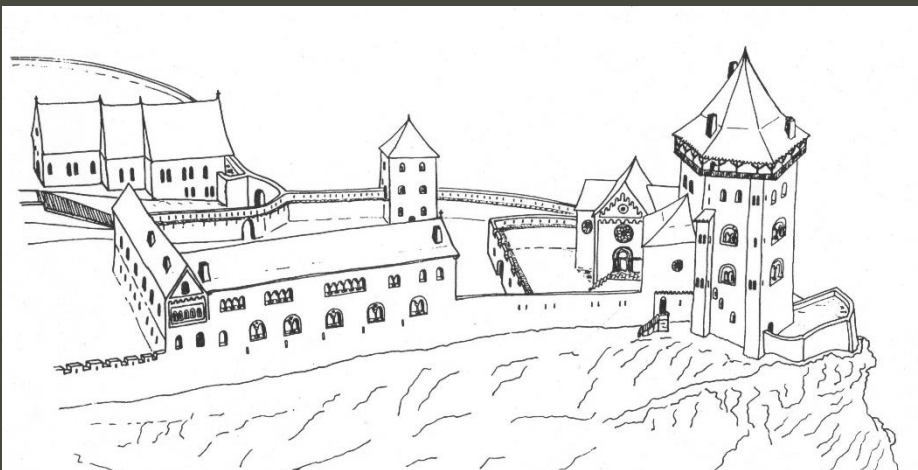
4. Közben megszületett a fejedelem Istvántól megjövendőlt fia, akit a próféta szerint ismert az Úr, még mielőtt a méhében fogant volna, és akinek, mielőtt megszületett, első vértanúja nevét adta. [...] [István] **Esztergom városában született.**”

Hartvik püspök legendaszerkesztménye

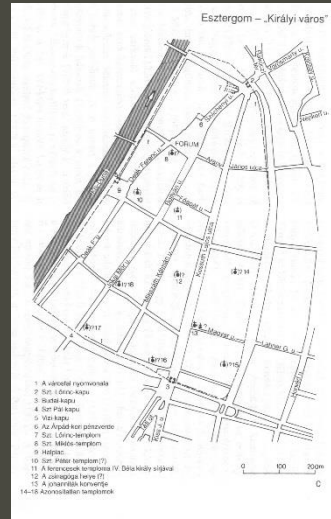
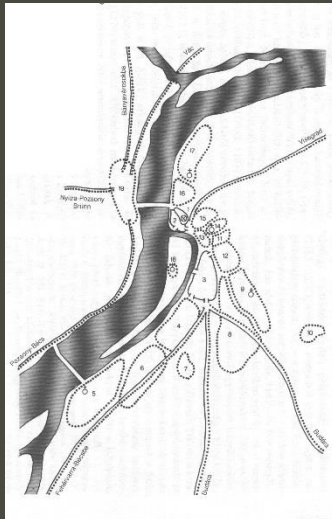
VARIÁCIÓK AZ ESZTERGOMI VÁRHEGY ÉPÍTÉSTÖRTÉNETÉRŐL

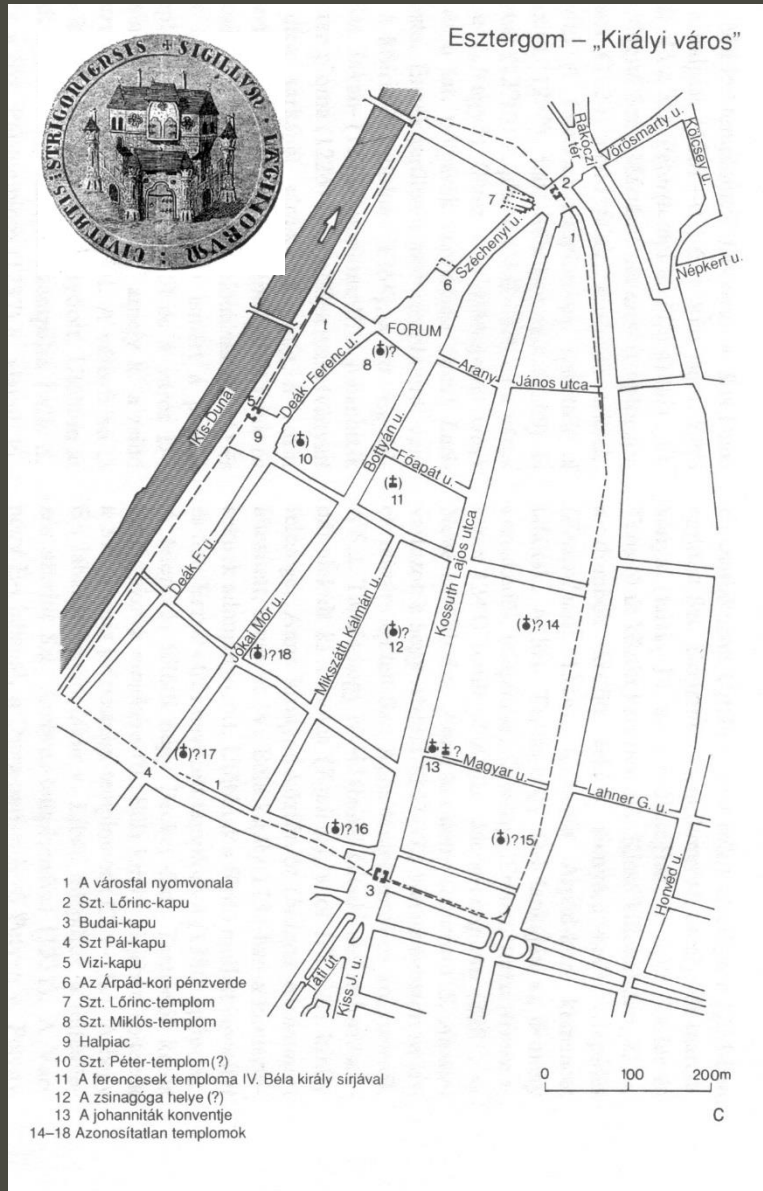
ESZTERGOM – III. BÉLA PALOTÁJA

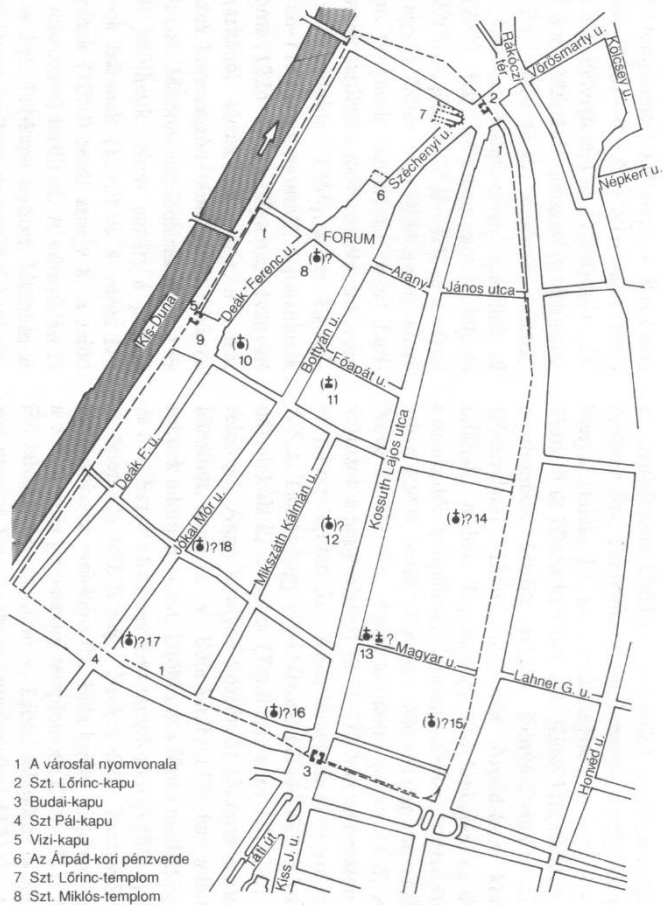
ESZTERGOM – VÁROSOK

A KIRÁLYI VÁROS

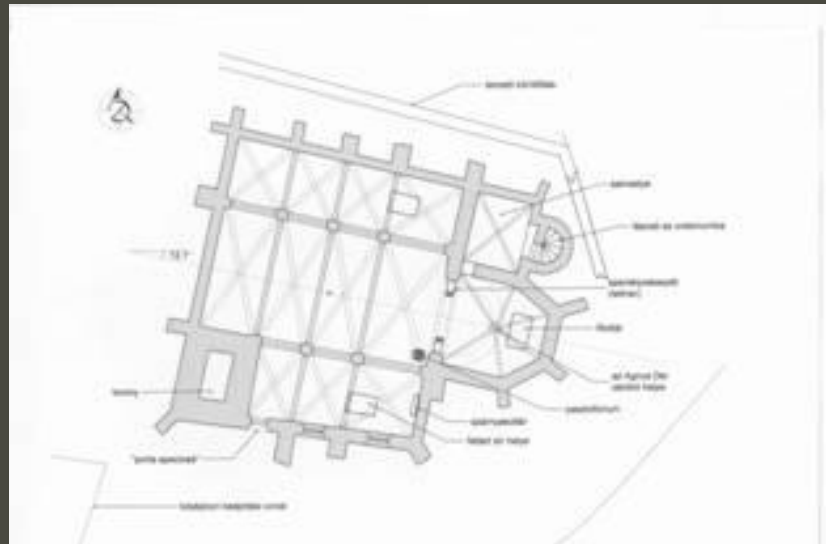
Esztergom – „Királyi város”

- 1 A városfal nyomvonala
- 2 Szt. Lőrinc-kapu
- 3 Budai-kapu
- 4 Szt Pál-kapu
- 5 Vízi-kapu
- 6 Az Árpád-kori pénzverde
- 7 Szt. Lőrinc-templom
- 8 Szt. Miklós-templom
- 9 Halpiac
- 10 Szt. Péter-templom(?)
- 11 A ferencesek temploma IV. Béla király sírjával
- 12 A zsinagóga helye (?)
- 13 A johanniták konventje
- 14–18 Azonosítatlan templomok

0 100 200m

C

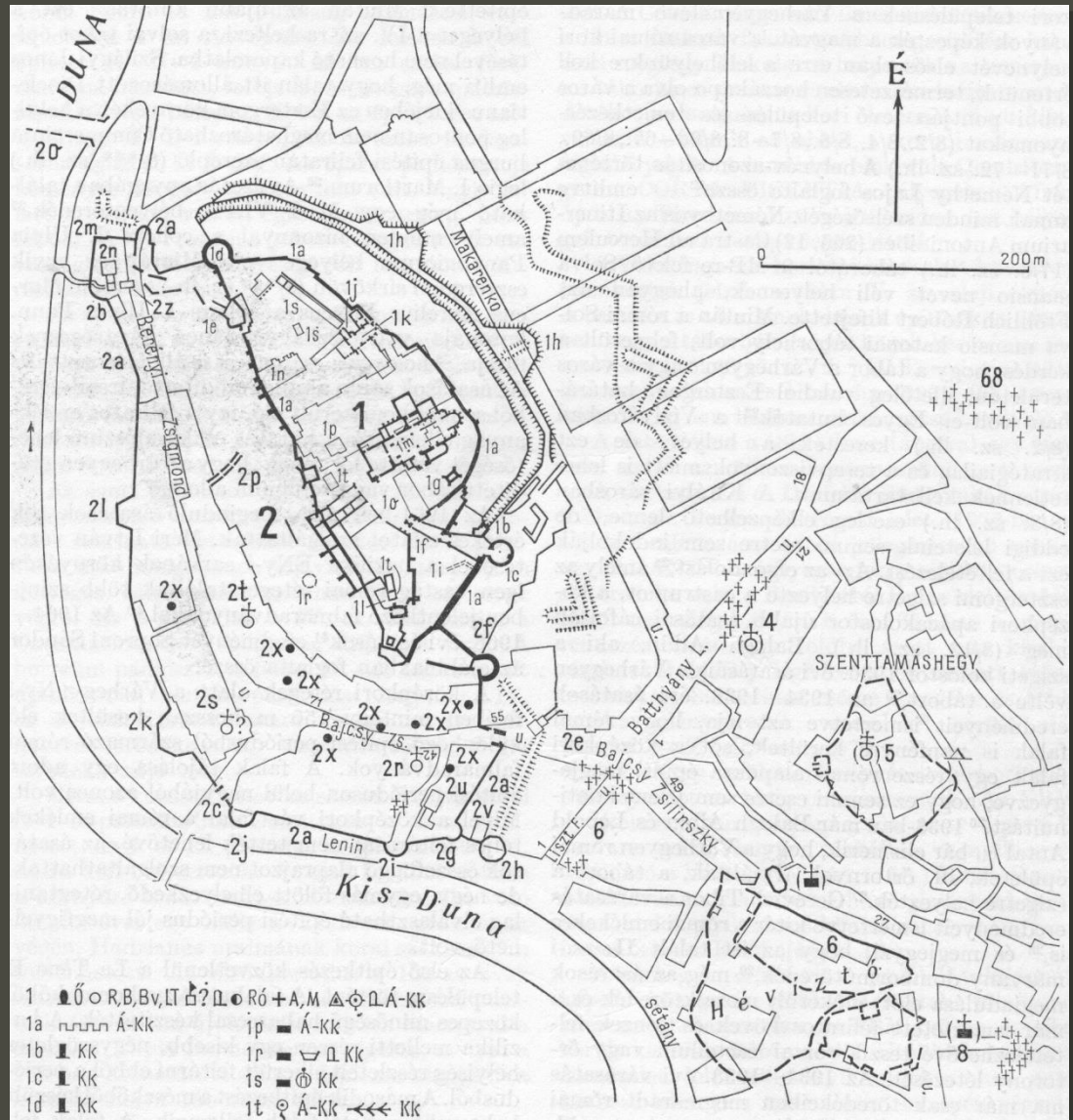

A VÍZIVÁROS

- 2a. Várfalak
- 2b. Verpech-torony
- 2c. Révkapu
- 2d. Budai kapu
- 2e. Postakapu
- 2f. Budai kapu rondella
- 2g. Hévízfürdő tornya
- 2h. Hévízi erőd
- 2i. Ferences rondella
- 2j. Révkapu rondella
- 2k. Jezsuita-bástya
- 2l. Kis bástya
- 2m. Malom-bástya
- 2n. Középkori vízmű
- 2o. Török híd
- 2p. Alagút
- 2r. Szent László-templom
- 2s. Plébániatemplom
- 2t. Vízivárosi plébánia
- 2u. Rusztem pasa fürdője
- 2v. Kis fürdő
- 2z. Malom-fürdő
- 2x. Közép- és törökkori házak

„A vár lábánál a Duna-part szélén igen erős torony áll, ezt a víz őrzése miatt Vízinek nevezik, benne a hőforrások olyan erővel törnek fel, hogy malmot hajtanak.”

Oláh Miklós: Hungária

A TATÁRJÁRÁS MAGYARORSZÁGON (1241–1242)

- A kunok bejövetele 1239-ben
- A kunok kivonulása 1241-ben
- A kunok által elpusztított, név szerint ismert település
- Mongol seregek vonulása
- A tatárok által elfoglalt, név szerint ismert vár, város
- Város, vár elestének napja
- Csatahely
- Magyar seregek mozgása
- 1242. II. 2-án még magyar kezén levő név szerint ismert vár
- △ Egyéb ismert menedékhely

- Rogerius váradi kanonok vándorlása 1241-1242-ben:
- A tatárok elől bujdosva
- A tatárok fogságában
- A tatárok fogságából megmenekülve

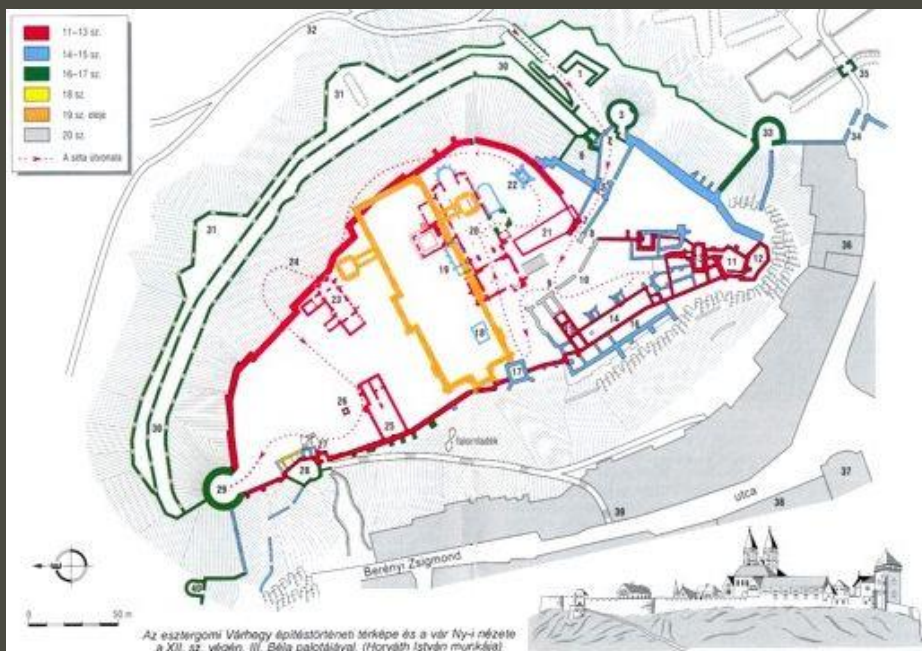

„ 38. Mivel Magyarországon **Esztergom minden egyes várost felülmúl**, a tatárok legfőként arra gondoltak, hogy átkelnek a Dunán és ott ütik fel táborukat. [...]

39. [A tatárok Esztergomtól] ...kissé távolabb telepedtek le, és vagy harminc ostromgépek készítettek. Az esztergomiak aközben **árkokkal, falakkal és fatornyokkal megerősítették városukat**. És a városban határtalanul **sok volt a köznép és nagyon gazdag polgár**, vitéz, nemes és úrasszony, akik úgy gyűltek oda, mint **egyedülálló erősségbe**. [...] A tatárok körülvették a várost, és a foglyok, akik velük voltak, annyi rőzszenyalábot hordtak oda, hogy a város egyik oldalán a rőzszenyalábokból a védőárok szélére együttesen és egyszerre egy magas falat szerkesztettek és a fal mögött azonnal felállították a mondott harminc ostromgépet, úgyhogy a városra és fatornyokra éjjel-nappal lődözték a köveket.[...] Amikor pedig a tatárok a faerődítményeket lerombolták, földdel telt zsákokat hajítottak a gépekkel az árkok feltöltésére.[...] A magyarok és a vallonok [...] mikor észrevették, hogy nem tudják tartani magukat, **az alsóvárost meg a faházakat, melyekből sok volt, felégették egészen a város kőpalotáiig**. [Ezután] a palotákba húzódtak vissza. [...] De a tatárok [...] körülzárták a várost fapalánkokkal, hogy aki menekülni próbál, a kard torkába jusson. És ezután hozzákezdték a paloták ostromához. Ezeknek gyors elfoglalása után [...] az egész városban talán ha tizenöten voltak, akiket nem öltek le.”

Rogierius mester siralmas éneke

AZ ESZTERGOMI ÉPÍTKEZÉSEK

Géza fejedelem	?
I. István (1001-1038)	?
Kálmán (1095-1116)	palotamag 1. periódus
II. István (1116-1131)	palotamag 1. befejezése?
II. Géza (1141-1162)	palotamag átépítése?
III. Béla (1172-1196)	palotamag átépítése
Jób érsek (1185-1203)	új székesegyház
I. Imre (1196-1204)	palotamag befejezése?
IV. Béla (1235-1270)	az udvar Óbudára költözik (1256)
Telegdi Csanád (1330-1349)	székesegyház főapszis, várfalak, kaszárnyaépület külső traktus
Szécsi Dénes (1440-1465)	palota építésének mekezdése
Vitéz János (1465-1472)	palota építésének folytatása, könyvtár a székesegyházban, Studiolo a lakótoronyban, függőkert, stb.
Estei Hippolit (1497-1497)	palota befejezése?
Bakócz Tamás (1497-1521)	kápolna, palotamag reneszánsz átépítése
Szatmári György (1521-1524)	palotamag reneszánsz átépítése (Szatmári-lépcső)

2. ábra. Városok piackörzetei

A KÖZÉPKORI MAGYARORSZÁG VÁROSAI

Elsőrendű városok (11 db, 9,7 %)

Buda, Szeben, Brassó, Pozsony, Kolozsvár, Kassa, Fehérvár, Szeged, Pest, Sopron, Várad

Másodrendű városok (16 db, 14,1 %)

Pécs, **Esztergom**, Eger, Győr, Bártfa, Lőcse, Eperjes, Temesvár, Segesvár, Beszterce, Késmárk, Besztercebánya, Nagyszombat, Körmöcbánya

Kisebb városok (31 db, 27,4 %)

Pl.: Asszonypataka (Nagybánya), Lippa, Debrecen, Veszprém, Gyula, Szatmár, Németi, Óbuda, Miskolc, Sárospatak, Medgyes, Selmecebánya, Berethalom, Szászsebes

Közepes városfunkciójú mezővárosok (52 db, 46,0 %)

Pl.: Arad, Pápa, Gyulafehérvár, Nyírbátor, Kőszeg, Hatvan, Cegléd, Kecskemét, Nagykőrös, Kisszeben

Részleges városfunkciójú mezővárosok

Átlagos mezővárosok

Jelentéktelen mezővárosok

ÖSSZEÍTÉS (XV. század végi állapot):

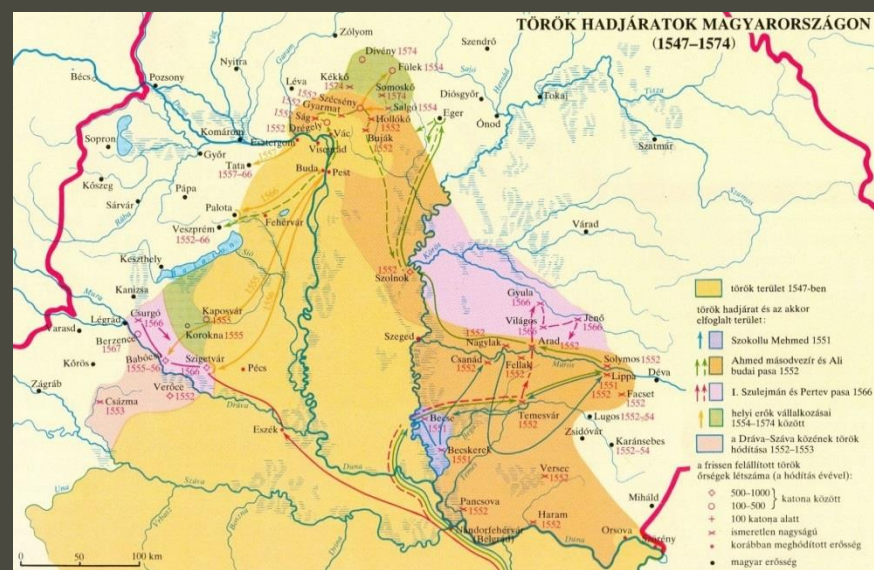
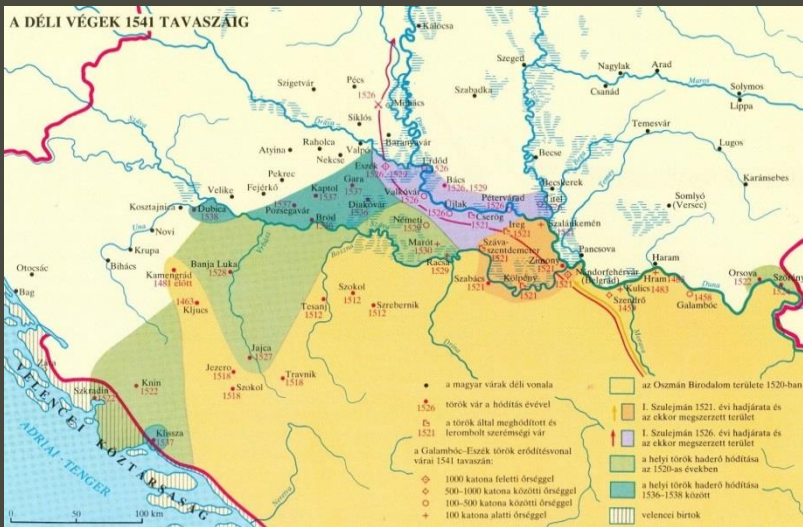
Város: kb. 180-200, ebből mezőváros: kb. 150

Mezőváros: kb. 750-800

Jelmagyarázat: mezőváros, (királyi) város, személynöki város, szabad királyi város, tárnoki város

A HÓDOLTSÁG

1526: Mohács, Buda / 1529: Esztergom, Bécs / 1532: Kőszeg (Bécs) / 1538: Váradai béke / 1541: Szeged, Buda / 1543: Esztergom / 1568: **Drinápolyi béke** / 1591-1606: Tizenötéves háború / 1606: **Zsitvatoroki béke** / 1664: **Vasvári béke** / 1683: Bécs, Esztergom / 1684: Szent Liga / 1686: Buda / 1687: Erdély / 1691: Szalánkeméni csata / 1697: Hegyaljai felkelés / 1699: **Karlócai béke**

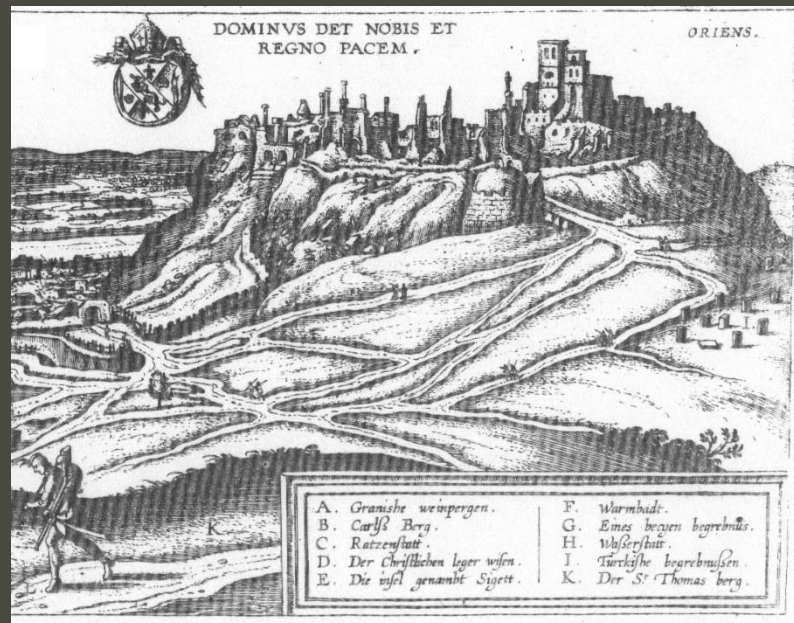
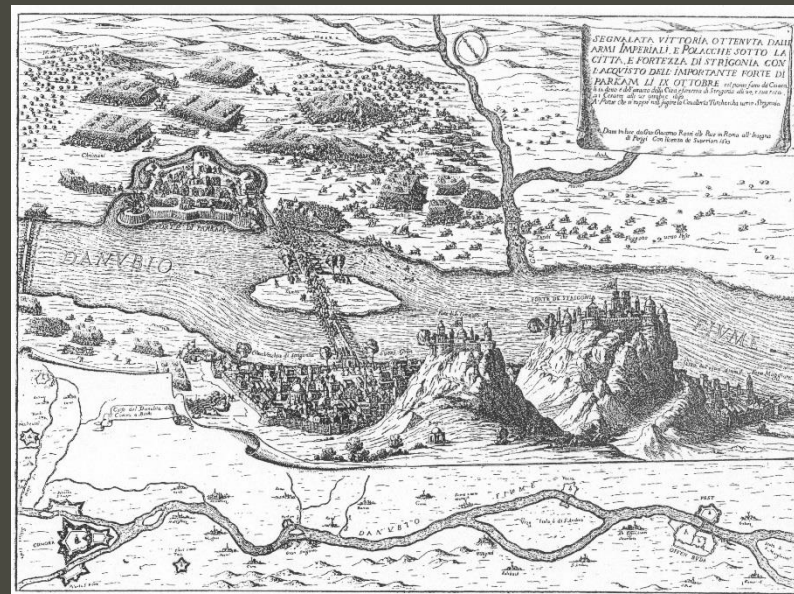

ESZTERGOM OSTROMAI

1242	A tatárok sikertelen ostroma (a városok elpusztulnak)
1299	III. András
1304	Vencel cseh király
1306	I. Károly (Róbert)
1313	Csák Máté
1403	Stibor vajda (Zsigmond embere)
1440	Ulászló: Szécsi Dénes érsek megadja magát (a Szent Tamás-hegyi erődítés felépítése)
1471	Mátyás

Tanulság: a fenti ostromok nem a vár stratégiai szerepével függenek össze, hanem azzal a ténnyel, hogy a 7-ből 4 alkalommal az érsek a mindenkori trónkövetelő mellé állt.

1526	első török ostrom: kevés pusztítás
1527	Ferdinánd: Várday Pál érsek meghódol 1.
1529	Szulejmán: Várday Pál érsek meghódol 2.
1531	Wilhelm Roggendorf: Várday Pál érsek meghódol 3. (ennek ellenére jelentős pusztítás a zsold elmaradása miatt)
1532	Lodovico Gritti (I. János embere): hosszas, de eredménytelen ostrom
1543	Szulejmán: 17 napos kemény ostrom jelentős pusztítással (Fehér-torony boltozatai beomlottak)
1594	keresztény ostrom: sikertelen, de jelentős pusztítással járt (székesegyház felrobbant, érseki palota leomlott, lovagterem külső traktusa leomlott, Fehér-torony kidőlt)
oldal	keresztény ostrom: sikeres
1605	török visszavívás: a maradék épületrész pusztulása (az ostrom és az előkészületek során)
1683	Sobieski János és Lotharingiai Károly: rövid, de heves ostrom
1706	Rákóczi: több hetes sikertelen ostrom, de az aláaknázással való fenyegetés miatt Kuckländer várparancsnok megadja magát
1706	Starhemberg: visszafoglalja egy hónappal később

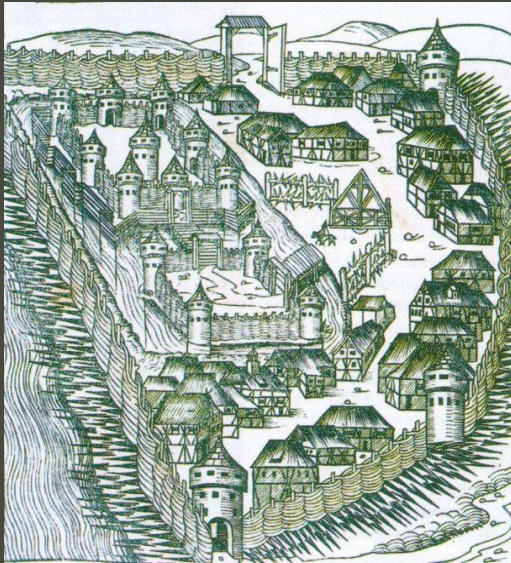
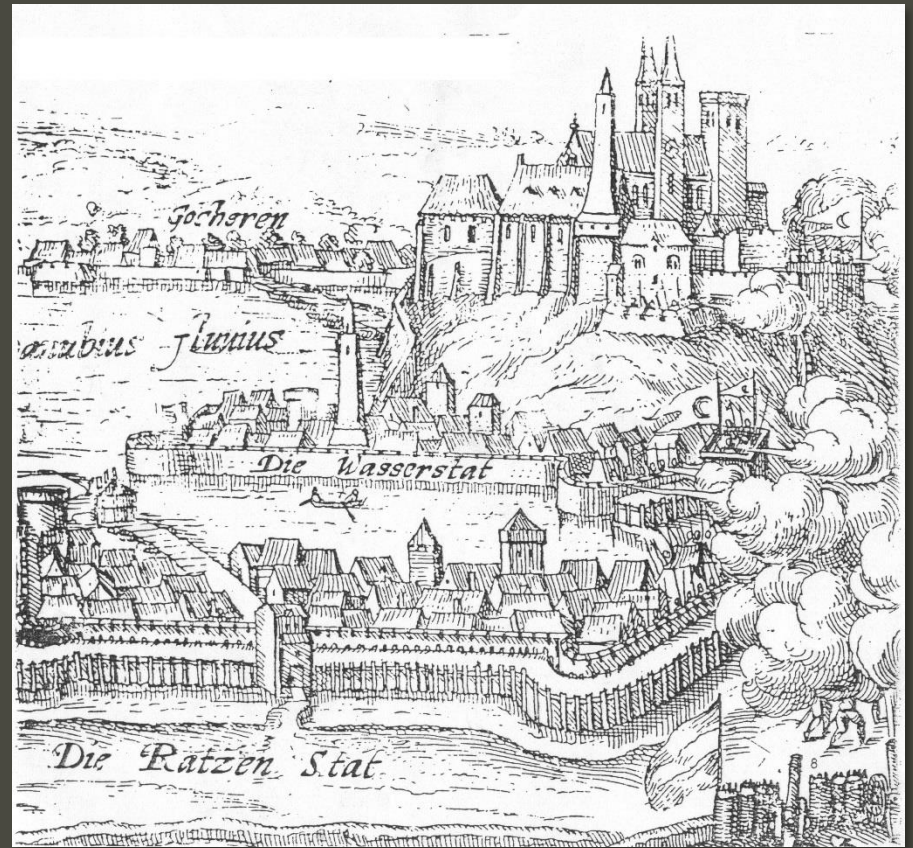

PALÁNKOK

latorkert (sorompó),
karóközös tömésfal,
rótt palánk

Esztergom, 1594

Balassagyarmat

Szabács

A. Granicher weinpressen.	F. Wirtshaus.
B. Cuffel Berg.	G. Einers hegen Inpandus.
C. Rattenstall.	H. Mühlstein.
D. Der heilige Iuan von.	I. Heilige Inpandus.
E. Die alte granische Stadt.	K. Der S. Thomas Berg.

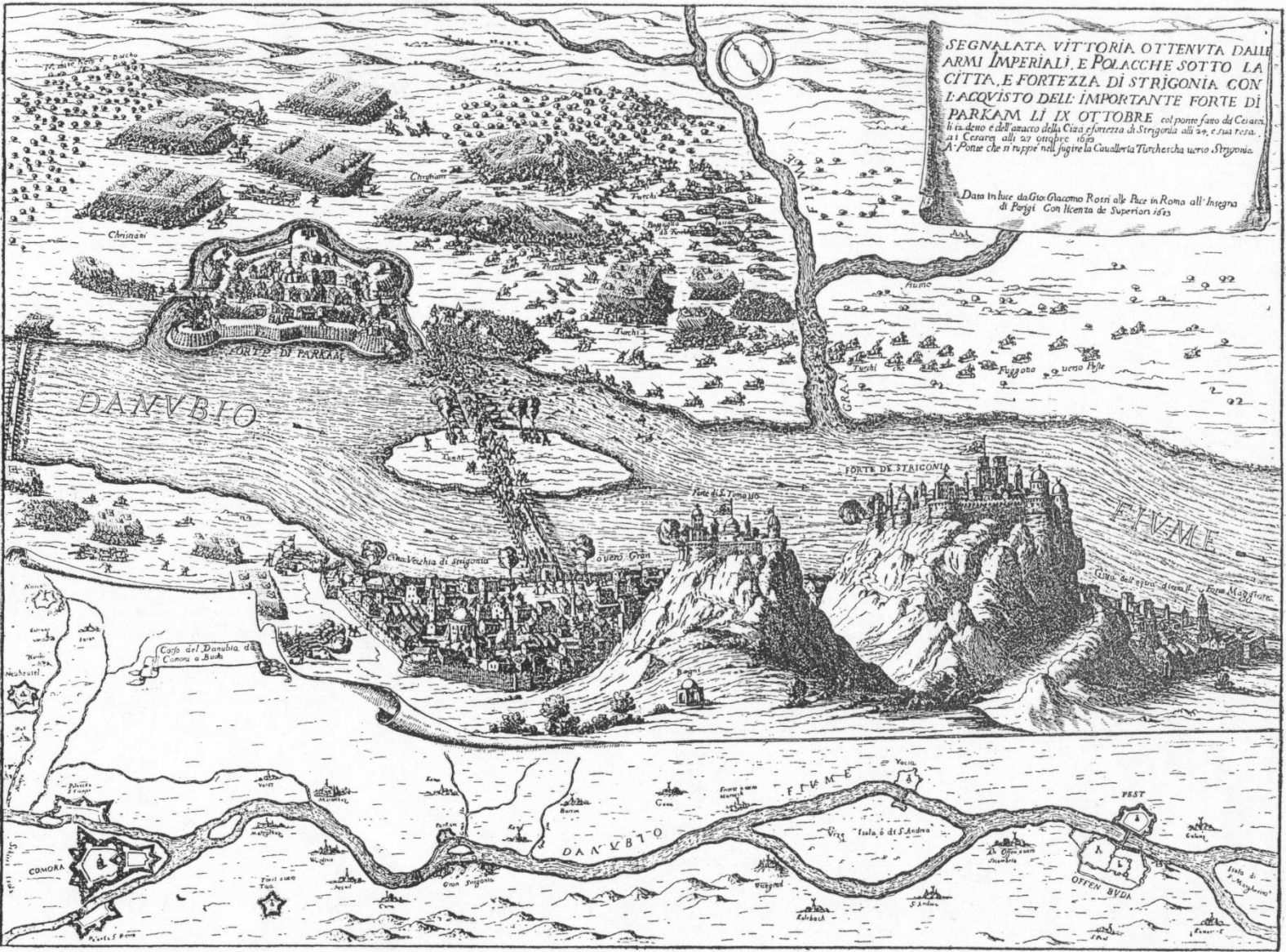
1543

„...mi ezt a várat hét nap óta lövetjük s minden felől a földdel egyenlővé tettük.”

1737

„Ez a hely egykor a magyar királyok székhelye volt, de ma **inkább nagy falunak néz ki**, mint városnak, minthogy nincs kereskedelem, mindenki földműveléssel foglalkozik.”

SEGNALATA VITTORIA OTTENUTA DALLE
 ARMI IMPERIALI E POLACCHE SOTTO LA
 CITTA. E FORTEZZA DI STRIGONIA CON
 L'ACQUISTO DELL' IMPORTANTE FORTE DI
 PARKAM LI IX OTTOBRE col ponte fatto da Cesare
 ha dato e dall' anaco della Citta e forterza di Strigonia alli 29. e sua ROSA .
 al Cesare alli 27 ottobre 1699
 A Ponte che si rappe nel fugire la Cavalleria Turchesca verso Strigonia.

Dato in luce da Gio: Giacomo Rossi alle Pace in Roma all' Insegna
 di Parigi Con licenza de Superiori 1695

Casa del Danubio da
 Comora o Buda

FIVALE

DANUBIO

OFFEN BUDA

PEST

COMORA

FIVALE

Isola di S. Andrea

Isola di S. Andrea

Isola di S. Andrea

Isola di S. Andrea

1595

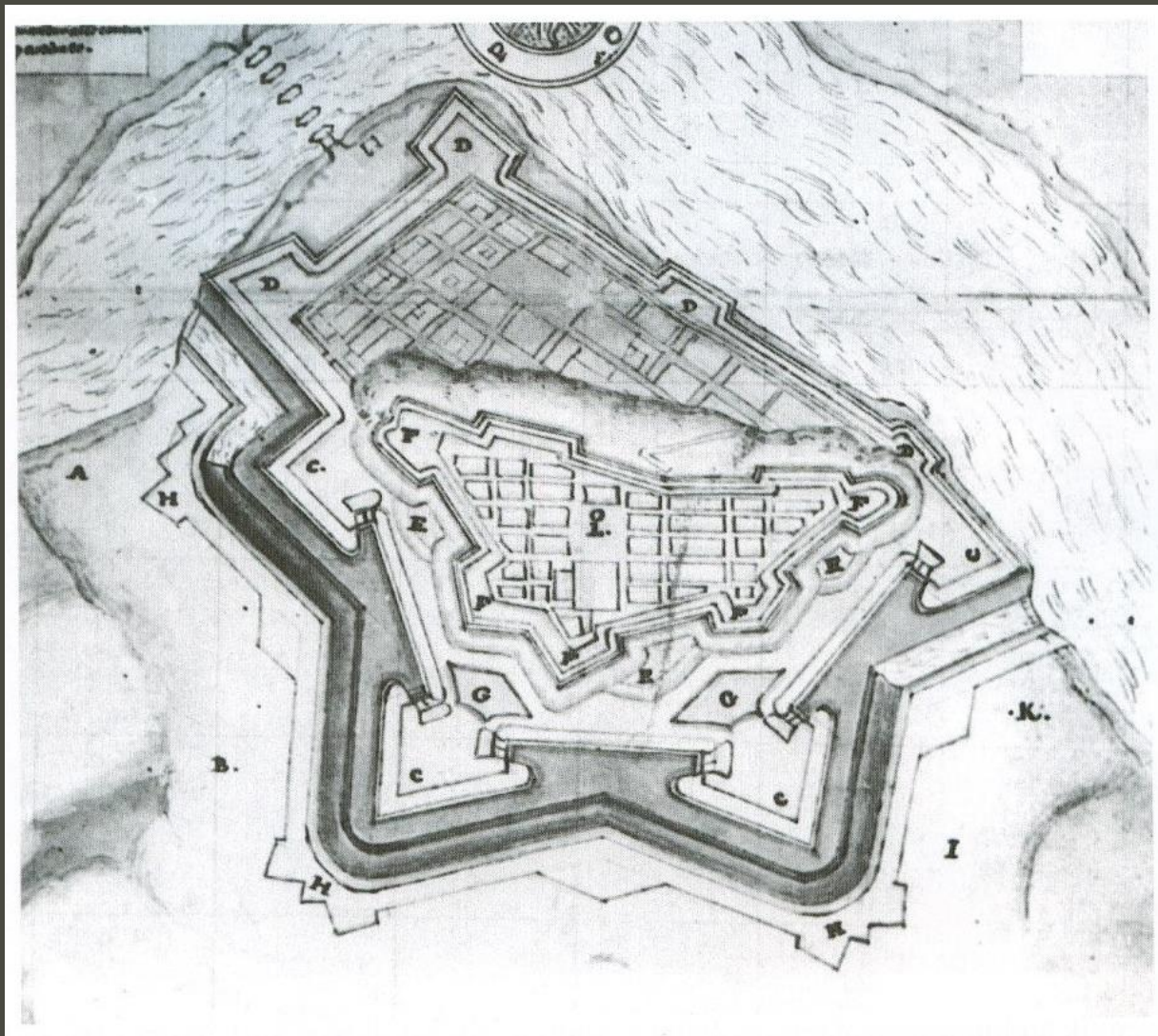

Comunicavit G. Heuffnaglus Sept. 7. a. f. 1695.

P. FLORANI ERŐDÍTÉSI TERVE 1595-1605 k.

1664

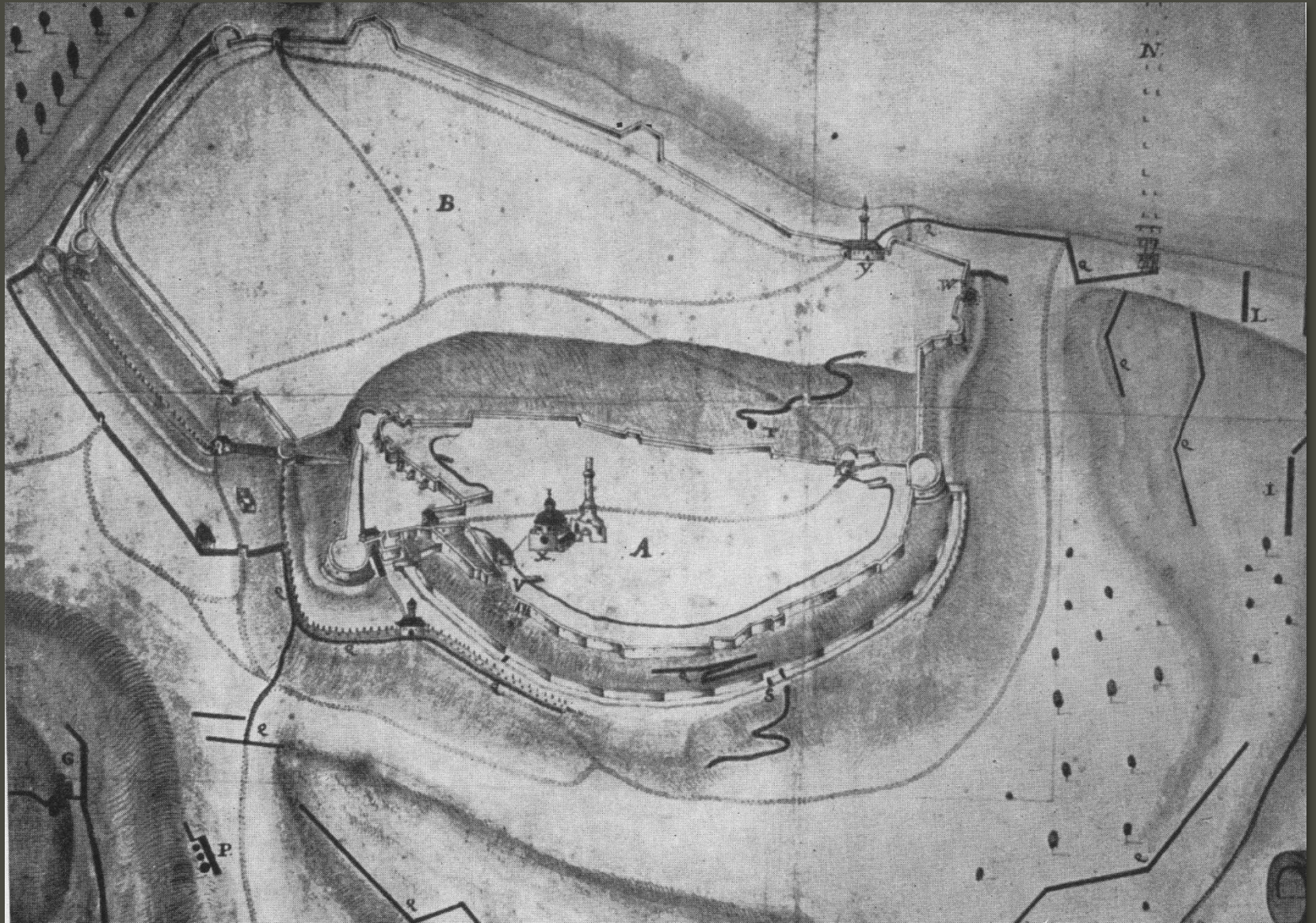

1683 u.

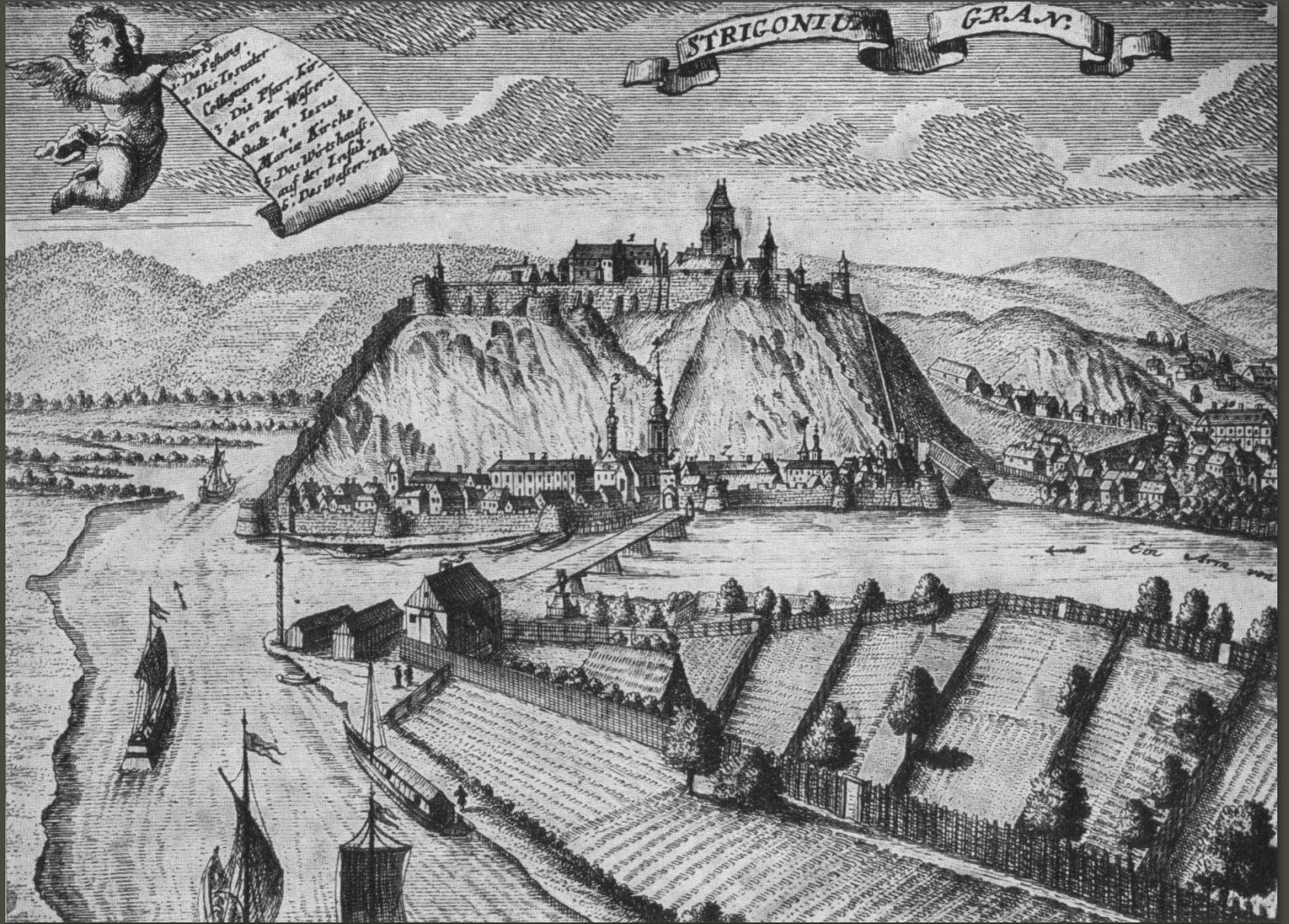

Zufinden bey Michael Wenning Kupffertstecher.

1683 u.

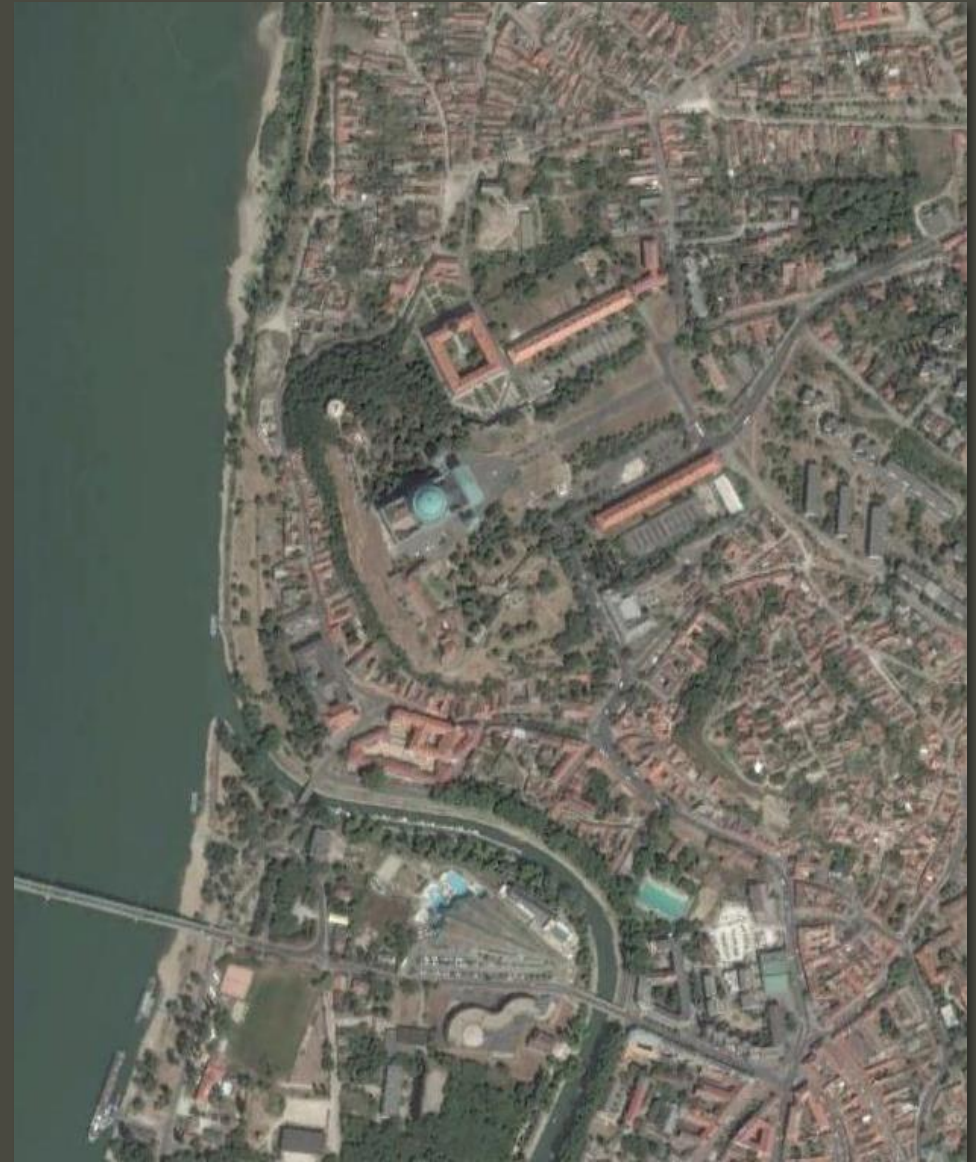
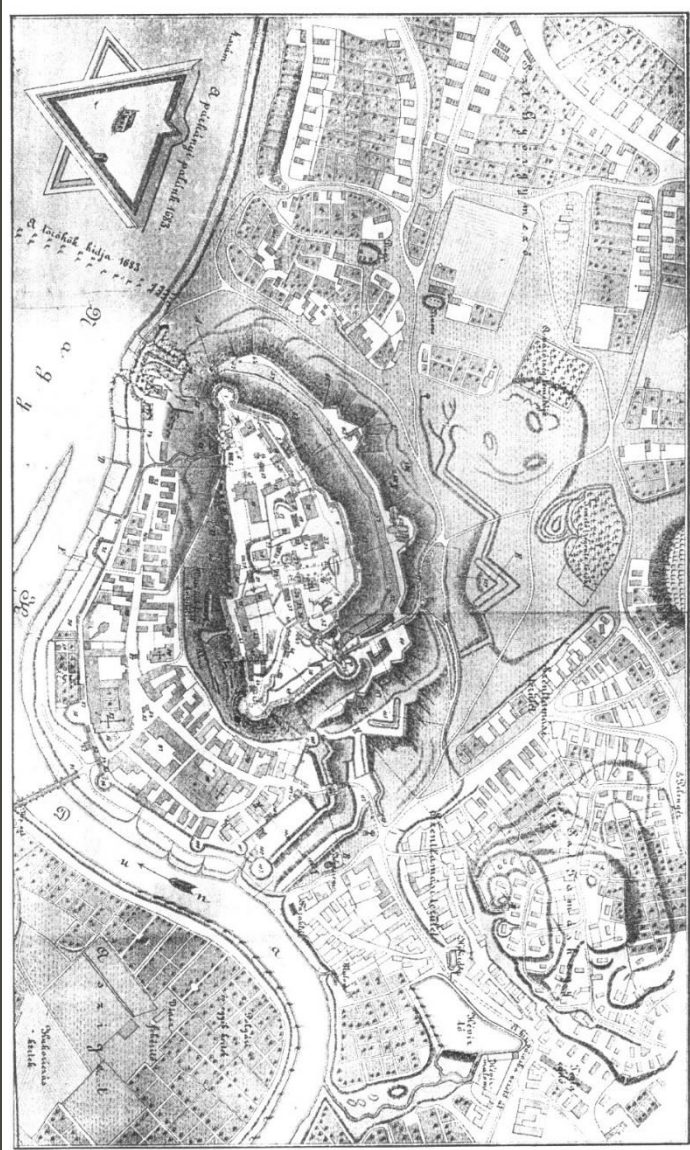

1715k.

AZ ÚJRATELEPÜLT VÁROS

Andreas Krey felmérése (1756) és a mai állapot

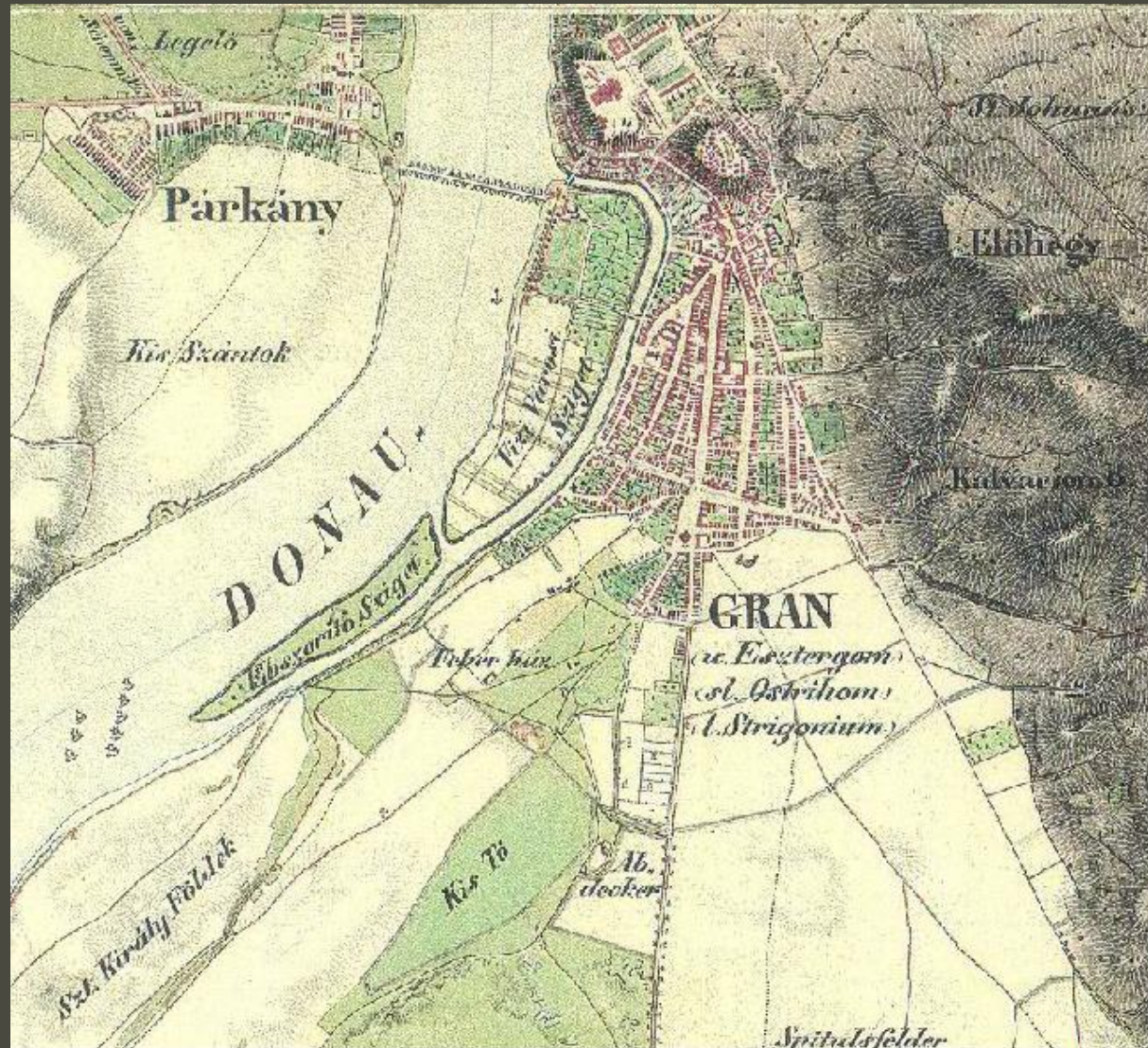
AZ ELSŐ KATONAI FELMÉRÉS (1784)

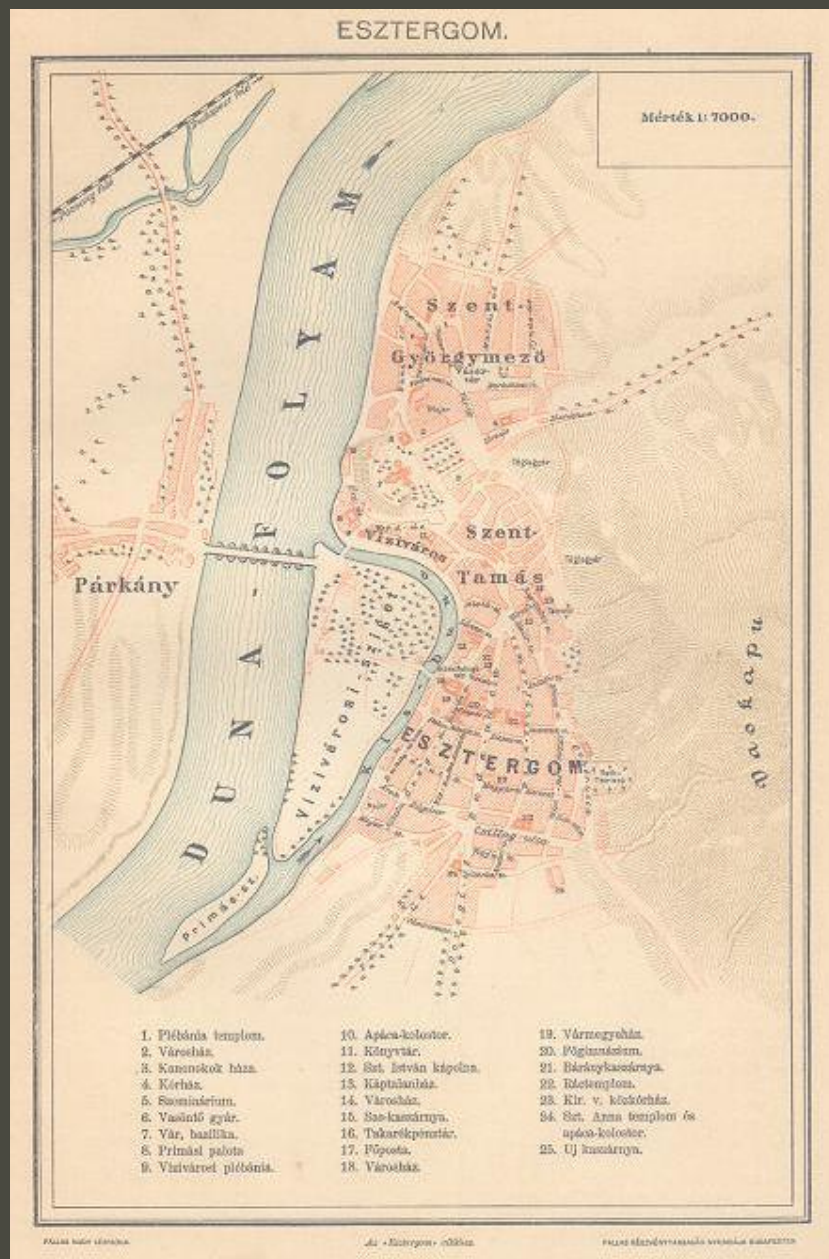
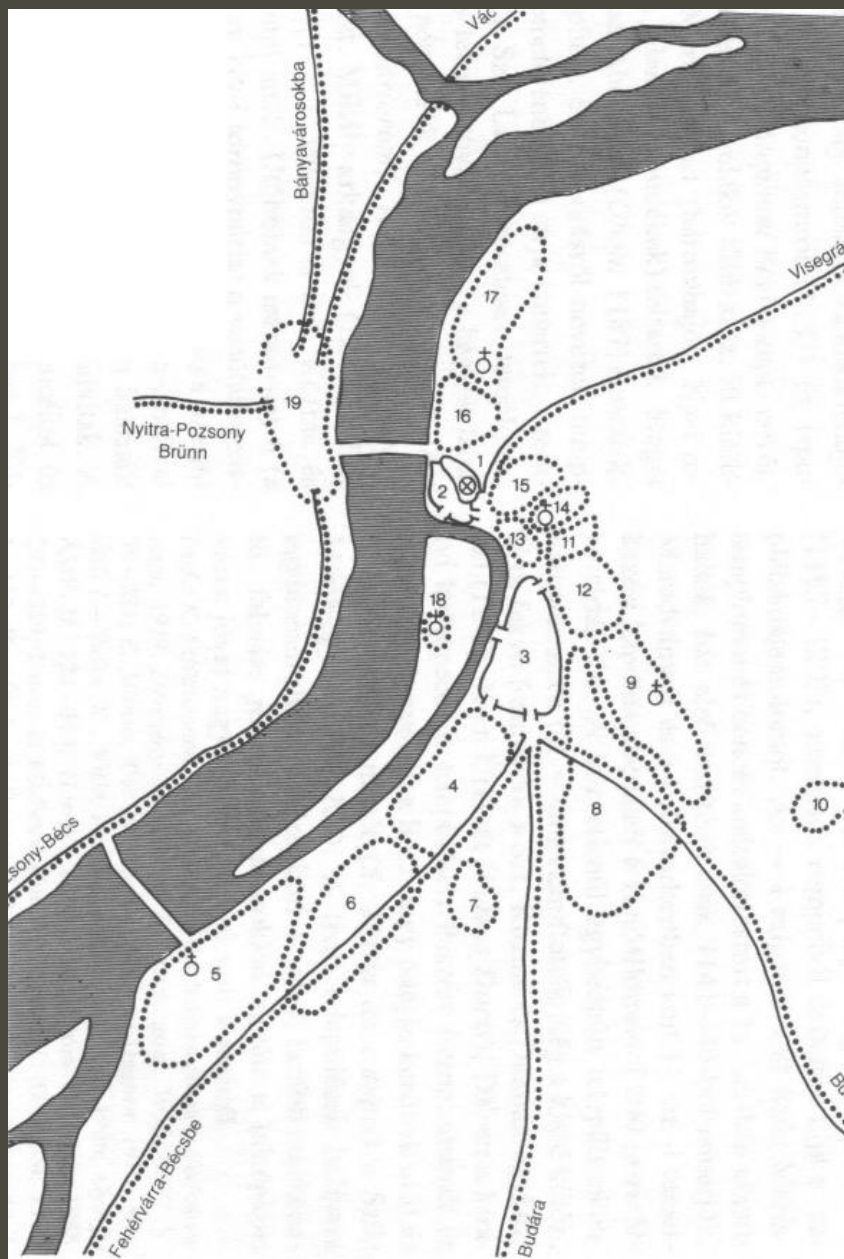
XII/16-17. és XIII/18. SZELVÉNY

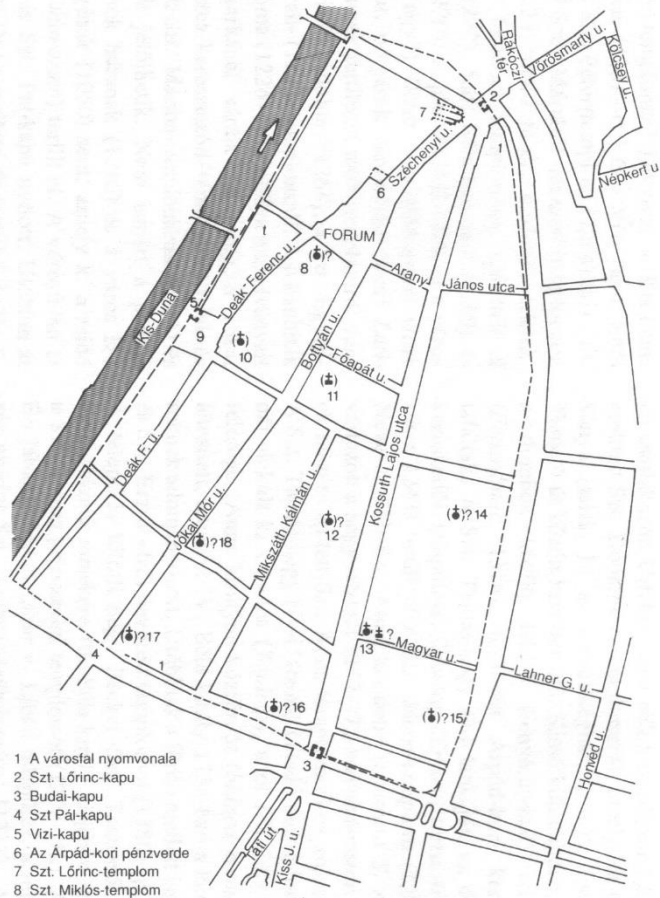
A MÁSODIK KATONAI FELMÉRÉS

(XIX. SZD. KÖZEPE, XXXI. col. 41. sect.)

Esztergom – „Királyi város”

- 1 A városfal nyomvonala
- 2 Szt. Lőrinc-kapu
- 3 Budai-kapu
- 4 Szt Pál-kapu
- 5 Víz-kapu
- 6 Az Árpád-kori pénzverde
- 7 Szt. Lőrinc-templom
- 8 Szt. Miklós-templom
- 9 Halpiac
- 10 Szt. Péter-templom(?)
- 11 A ferencesek temploma IV. Béla király sírjával
- 12 A zsinagóga helye (?)
- 13 A johanniták konventje
- 14–18 Azonosítatlan templomok

0 100 200m

C

SZÉCHENYI TÉR

Takarékpénztár (1860), Bíróság, (1903), Gróh-ház (1790-92), Müller-ház/Posta (1863), Bottyán-ház/Városháza (1723-óta városháza, 1729-ben emeletráépítés, 1770-ben leég, 1773-ban nyeri el mai formáját)

BOTTYÁN JÁNOS UTCA

Török generálsház/volt Megyeháza (1747), Pálós rendház (1759), ferences templom és kolostor/gimnázium (1700-1717)

REGIA CIVITAS STRAND-, SZÁLLODA ÉS WELLNESS KÖZPONT

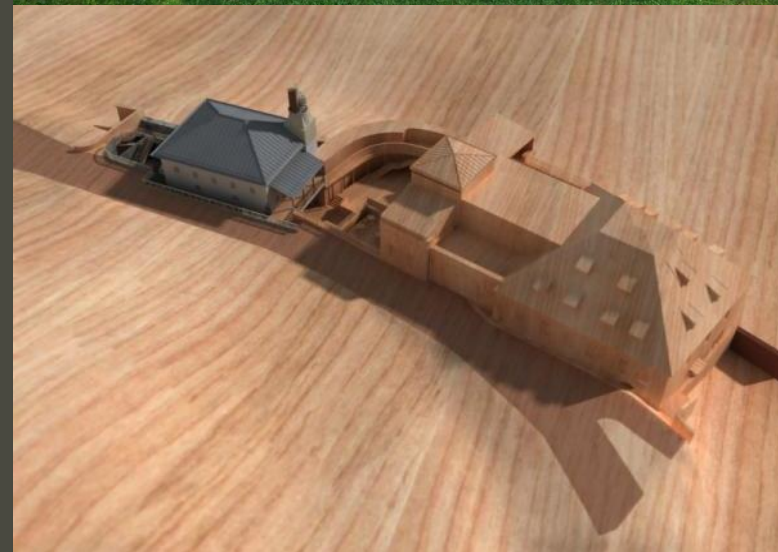
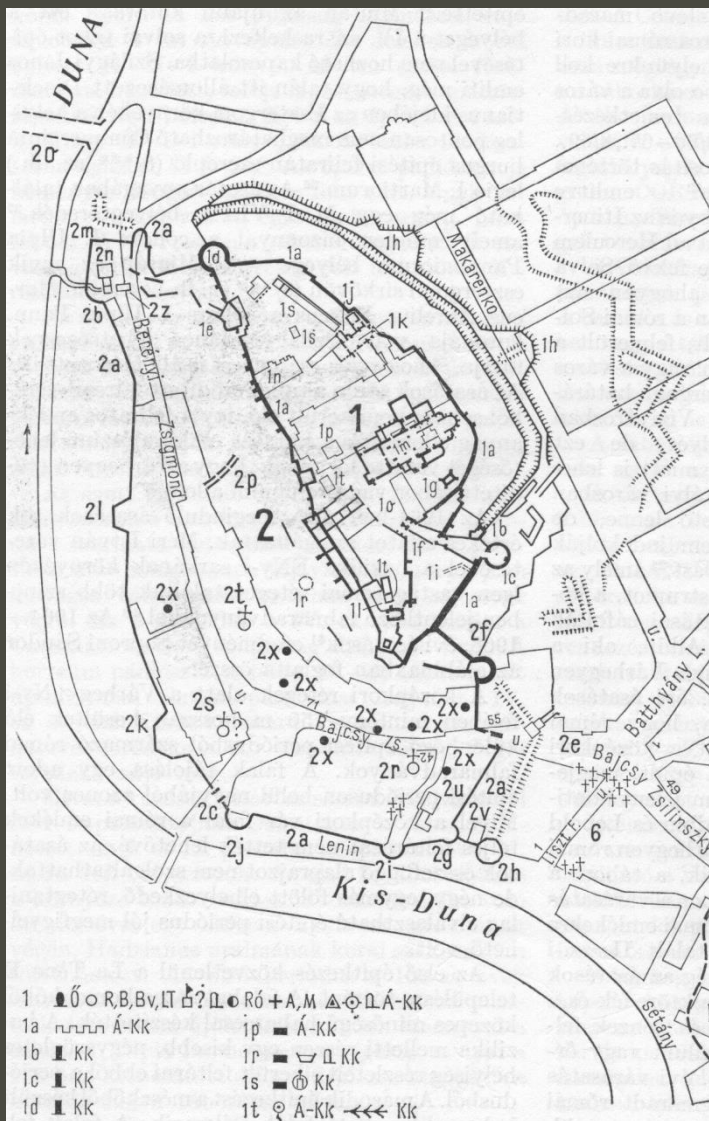

VERPECH-TORONY/ÖZICSELI HADZSI IBRAHIM-DZSÁMI

(1239 e. / 1605-1663 / 2b)

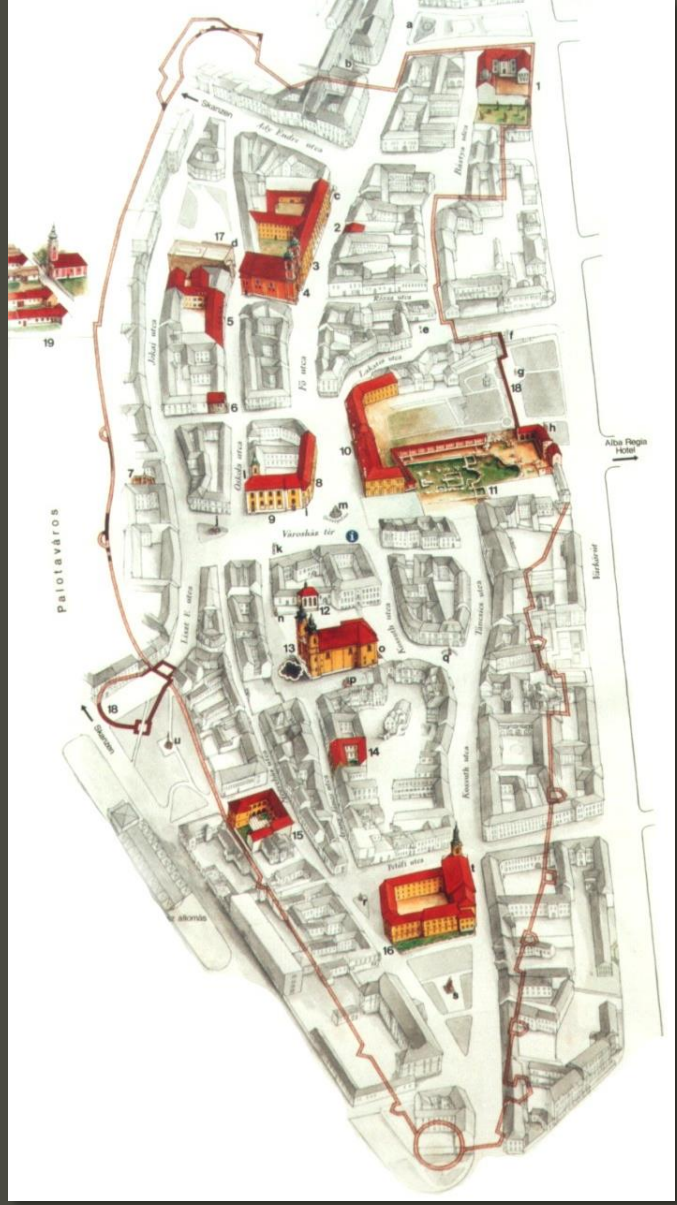
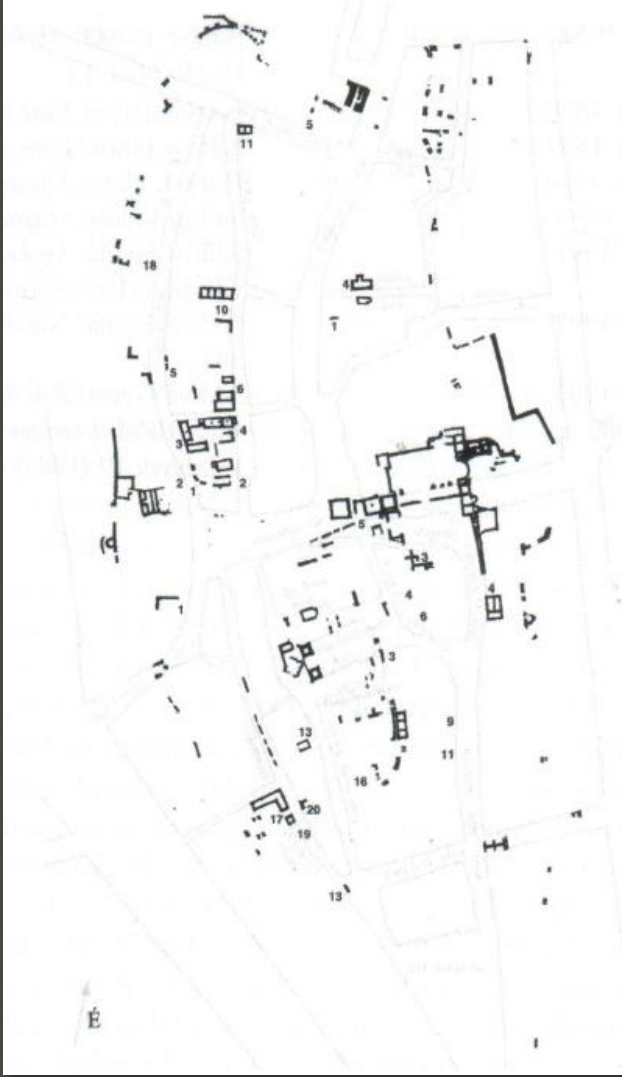

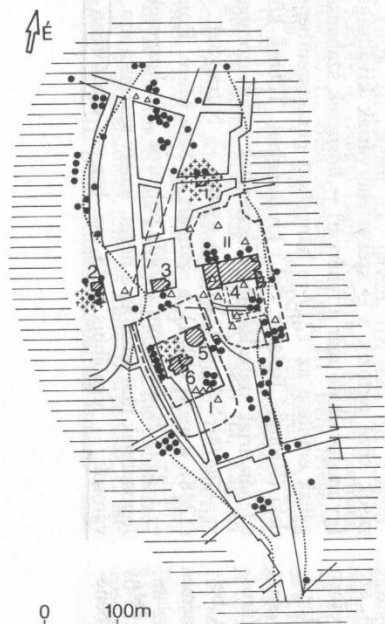

FŐBB KERESKEDELMI ÉS HADIUTAK A 13-14. SZÁZADI MAGYARORSZÁGON

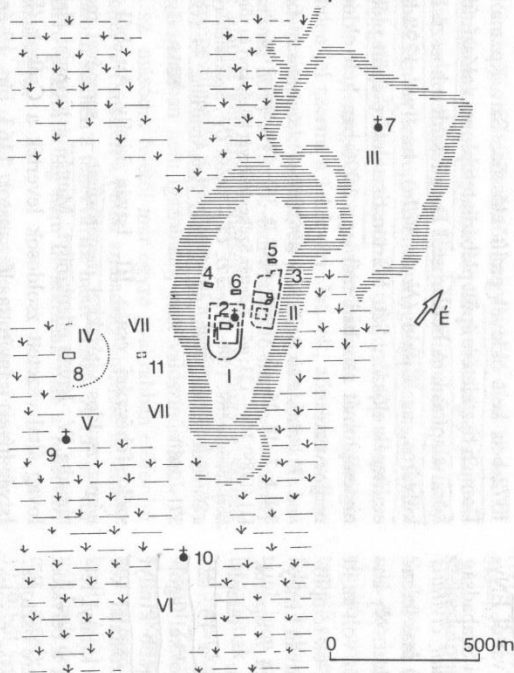

Az Árpád-kori Székesfehérvár

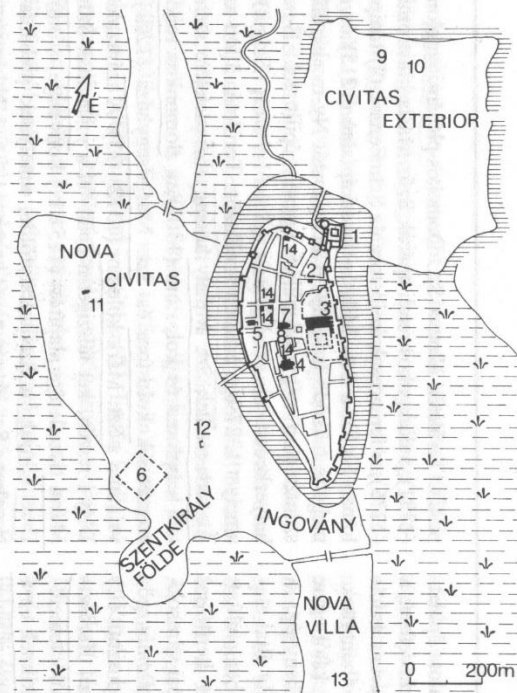
- 110 m szintvonal az Adria felett
- Árpád-kori lelőhelyek
- △ Román kori kőfaragványok lelőhelye
- ✠ Temető
- 1 Szt. Kereszt-templom
- 2 Szt. Bertalan-templom
- 3 A kereskedő település (Szt. Jakab[?]) temploma
- II „Domburg”
(Királyi bazilika [4] Préposti palota, „Domkloster”)
- I A korai királyi vár és palota
- 5 Szt. Imre-templom valószínűsíthető helye
- 6 Szt. Péter-templom

Székesfehérvár a középkorban

Székesfehérvár Árpád-kori templomai
(a későbbi külvárosok határvonaláival)

- I Korai királyi vár és palota
- 1 Szt. Péter-templom
- 2 Szt. Imre-templom
- II. „Domburg”
- 3 Királyi bazilika
- 4 Szt. Bertalan-templom
- 5 Szt. Kereszt-templom
- 6 A kereskedő település (Szt. Jakab[?]) temploma
- III Civitas Exterior
- 7 Szt. Miklós-társaskáptalan
- IV Johannita birtoktest
- 8 A szent Szűz tiszteletére épített johannita konvent
- V Szentkirály földje
- 9 Szt. István-templom
- VI Nova Villa
- 10 Szt. Márton-templom
- VII Ingovány falu
- 11 Szt. Kozma és Damján-templom

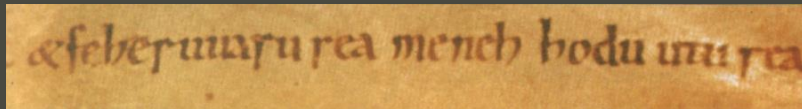

Székesfehérvár a 13–14. sz. fordulóján

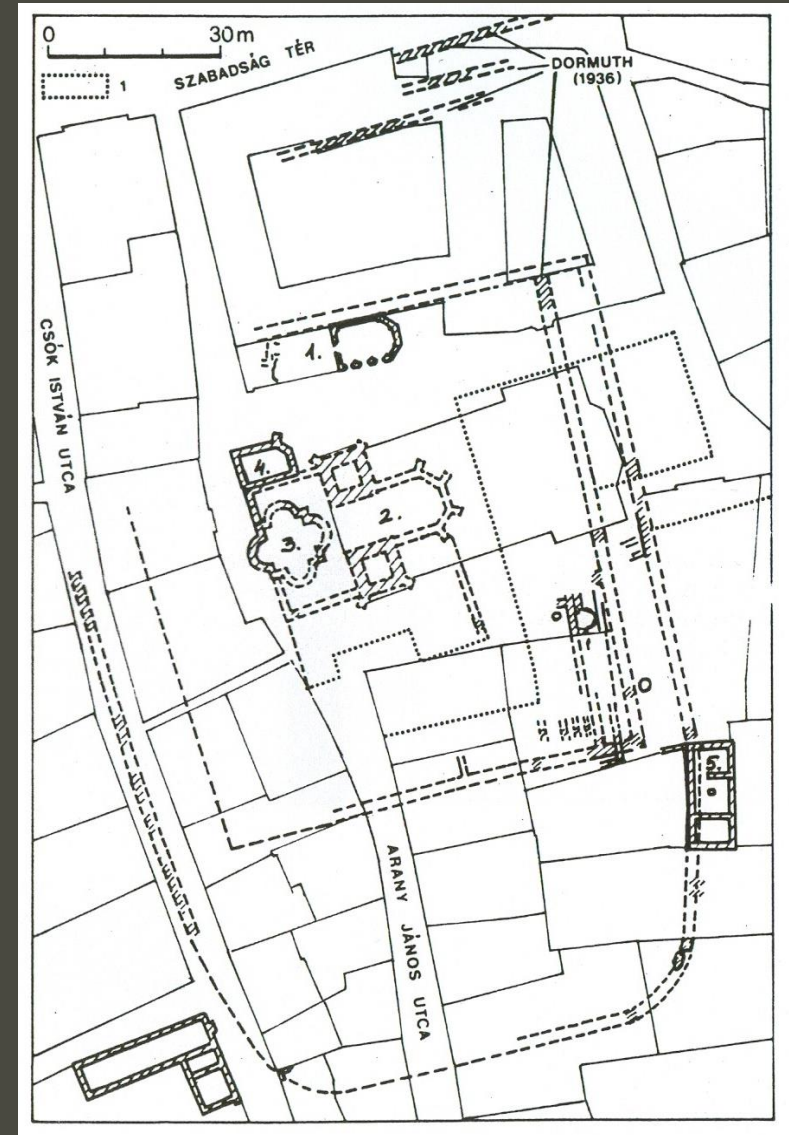
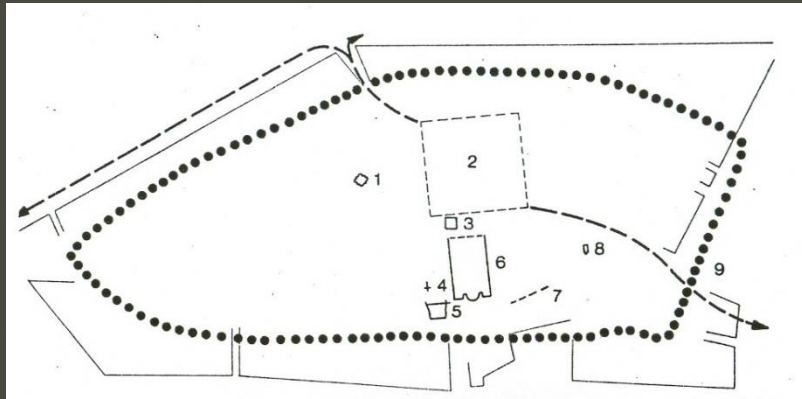
- 1 A későbbi királyi palota és fellegvár
- 2 Szt. Kereszt-templom
- 3 „Domburg” (Királyi bazilika, préposti palota, „Domkloster”)
- 4 Szt. Péter-templom
- 5 Szt. Bertalan-templom
- 6 Johannita konvent
- 7 A kereskedő település (Szt. Jakab[?]) temploma
- 8 Theatrum Civitatis
- 9 Szt. Miklós-társaskáptalan
- 10 Domonkos kolostor(?)
- 11 Szt. Mihály-templom(?)
- 12 Szt. Kozma és Damján-templom
- 13 Szt. Márton-templom
- 14 Középkori házak
Oskola utca 4., 6., 11.
Jókai utca 3.
Arany János utca, Kanonoki ház

A KORAI KIRÁLYI PALOTA

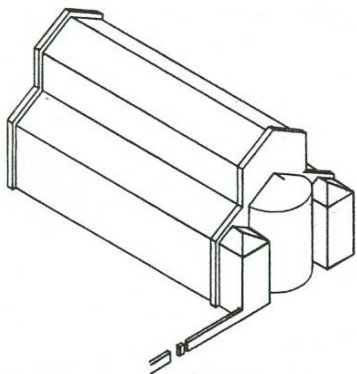
- 997 k. négykaréjos templom, **Géza fejedelem** nyughelye(?)
 1002 **Szent Péter-templom** első említése
 1007 A királyi házban született **Imre herceg**
 1009 Első említés **Alba Civitas** néven
 1015 A **bazilika** alapítása (befejezése 1038?)
 1018 Az uralkodói központ Fehérvárra költözik
 1044 Német neve Weissenburg
 1051 III. Henrik körülzárja a várat
 1055 Tihanyi alapítólevél
 1105 k. **Kálmán** a királyi udvart Esztergomba teszi át
 1242 A tatárok sikertelen támadása
 1249 A régi várat **IV. Béla** lebontatja helyére polgárok települnek
 1249 u. Az **új királyi vár** építése

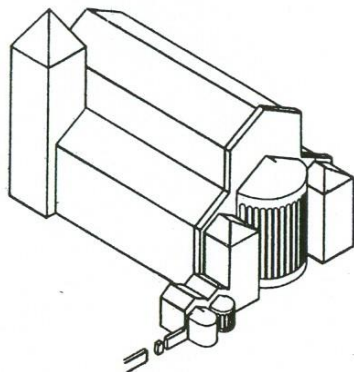
1. Szent Anna-kápolna (Hentel-kápolna)
2. Szent Péter-templom
3. Négykaréjos templom
4. régi Szent Anna-kápolna

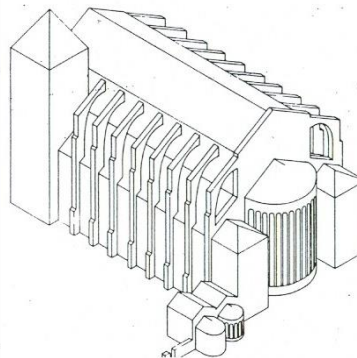
SZŰZ MÁRIA PRÉPOSTSÁGI TEMPLOM

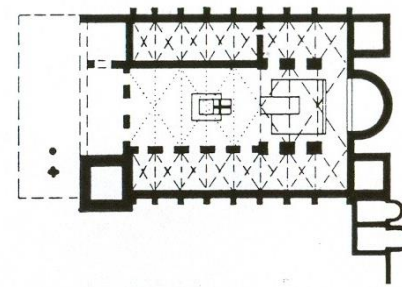
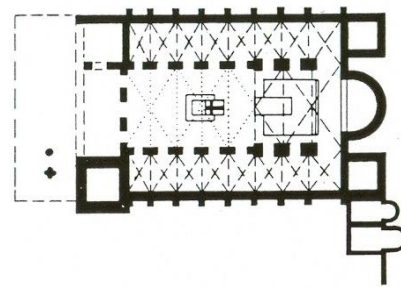
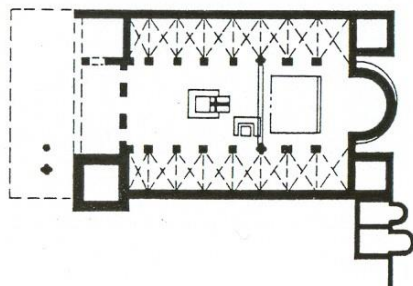
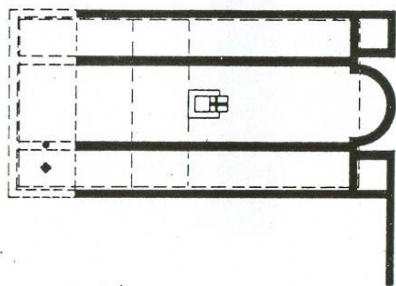
A királyi bazilika XI. századi tömegvázlata

A királyi bazilika XII—XIII. századi tömegvázlata.
(Szabó Z. rekonstrukciója)

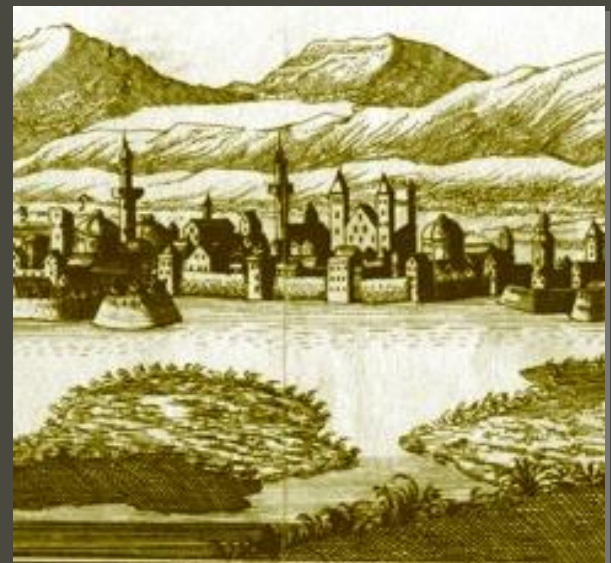
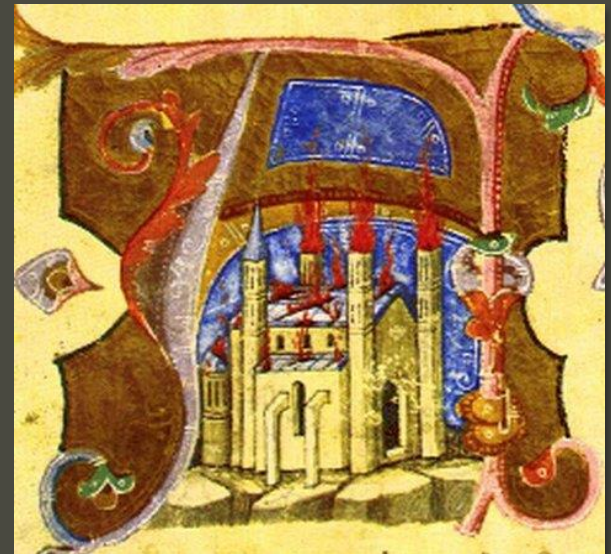
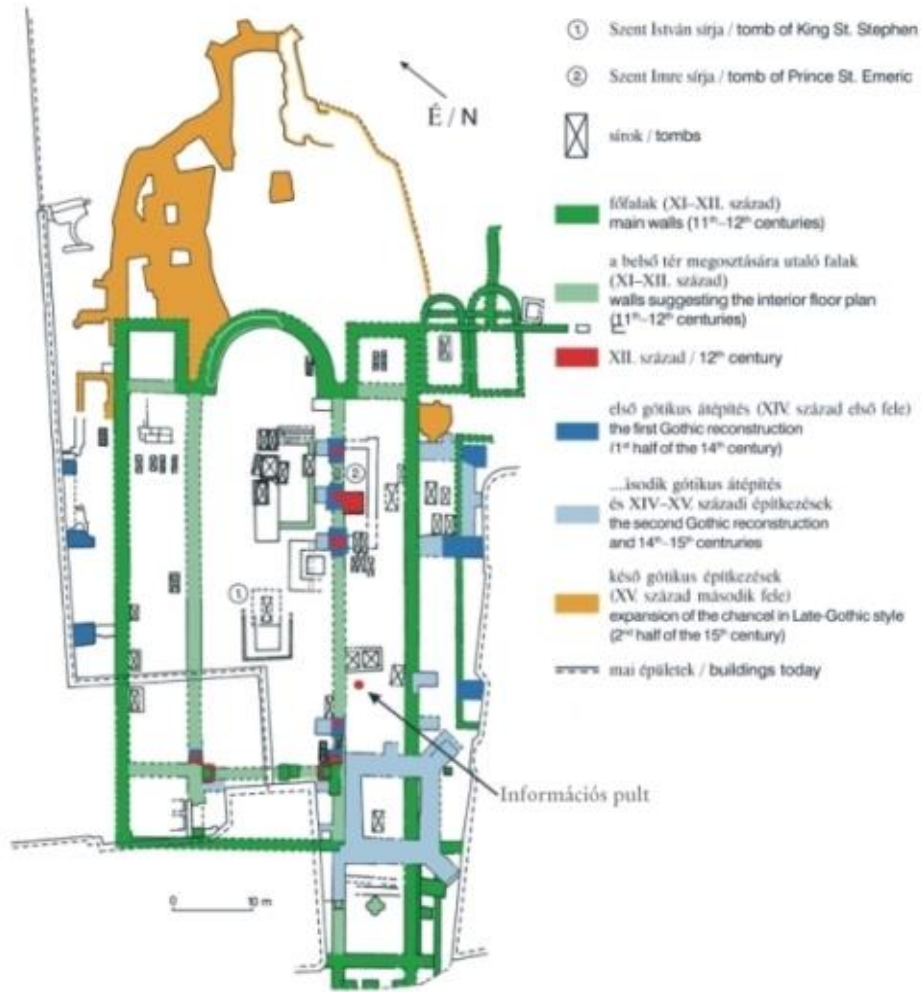
A királyi bazilika XII—XIII. századi tömegvázlata.
(Szabó Z. rekonstrukciói)

A bazilika Károly Róbert-
és Nagy Lajos-kori alaprajza
(Kralovánszky A.—Szabó Z.
rekonstrukciója)

A PRÉPOSTSÁGI TEMPLOM FELTÁRT MARADVÁNYAI THE EXCAVATED RUINS OF THE CHURCH OF VIRGIN MARY

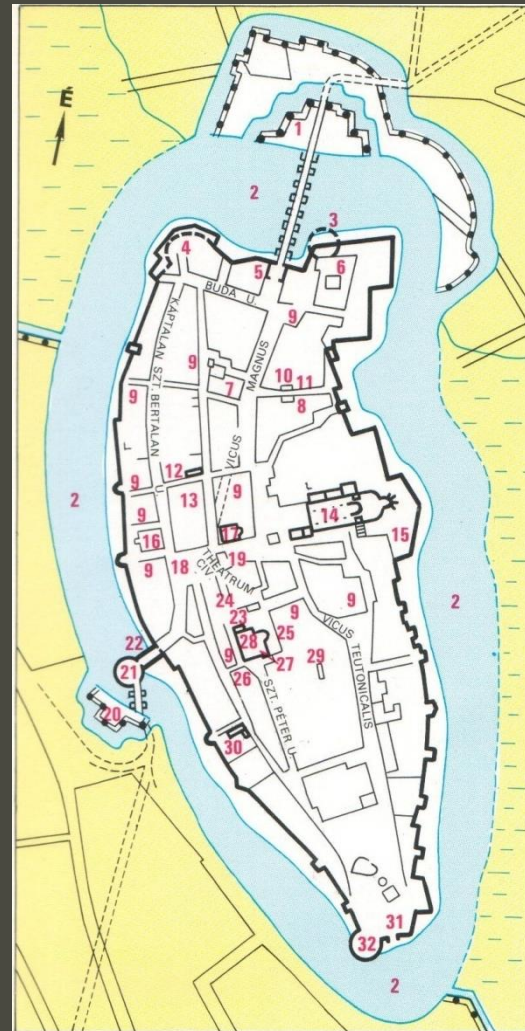
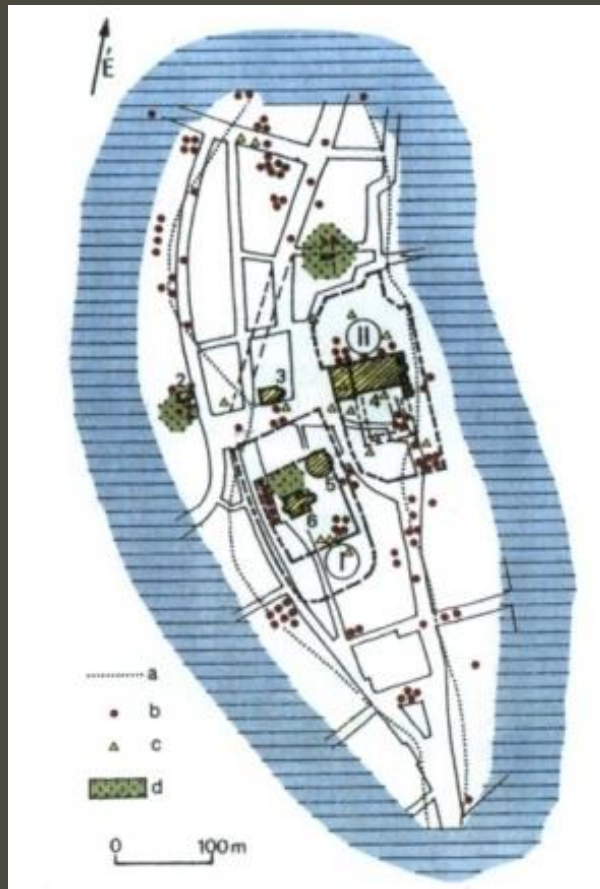

A SZAKRÁLIS KÖZPONT MEGALAPOZÁSA

király			király			király		
név	koronázás	temetés	név	koronázás	temetés	név	koronázás	temetés
I. István		1038	Imre	1196		I. Ulászló	1440	
O. Péter	1038 (1044)		III. László	1204	1205	Mátyás	1464	1490
A. Sámuel	1041		II. András	1205		II. Ulászló	1490	1516
I. András	1046		IV. Béla	1235		II. Lajos	1516	1526
Salamon	1057		V. István	1270		Ferdinánd	1527	
I. Géza	1075		IV. László	1272		I. János		1540
I. László	1077		III. András	1290				
Kálmán	1095	1116	Vencel	1301				
II. István	1116		Ottó	1305				
II. Béla	1131	1141	Károly R.	1310	1342			
II. Géza	1141	1162	I. Lajos	1342	1382			
III. István	1162		Kis Károly	1385				
II. László	1162	1163	Zsigmond	1387				
IV. István	1163	1165	Albert	1438	1439			
III. Béla	1173	1196	V. László	1440				

FEHÉRVÁR A XII-XIII. ÉS A XVI. SZÁZADBAN

- 1 Az új Budai kaput védő rendszer
- 2 Várarok
- 3 A régi Budai kaput védő rondella maradványa
- 4 ÉNy-i rondella és olasz bástya
5. Az új Budai kapu tornya
- 6 Fellegvár (Király bástya)
- 7 Hegyes dzsámi
- 8 Szt. Kereszt-templom
- 9 Középkori utcák helye
- 10 Rózsa u. 4. - középkori ház
- 11 Temető
- 12 Zalka M. u. 6. - középkori ház
- 13 A kormányzó háza, később iskola (1888 után)
- 14 Romkert: királyi bazilika (Melás dzsámi, fegyvertár, lőszerraktár) 1688 után "Zeughaus" majd püspöki palota
- 15 Monostor bástya (Karakas pasa bástya)
- 16 Szt. Bertalan-templom helyére: Güzeldzse Rüsztlem pasa fürdő
- 17 Szt. Jakab (?) -templom (Nagy dzsámi)
- 18 Karakas pasa dzsámi
- 19 Török fürdő
- 20 A Palotai kaput védő árok- és sáncrendszer
- 21 A Palotai kapu barbáknája (Uláma pasa bástya)
- 22 A Palotai kapu tornya
- 23 Szt. Anna-kápolna
- 24 Török mauzóleum
- 25 A korai királyi vár és palota helye a Szt. Imre templommal
- 26 Plébánia ház
- 27 Iskola
- 28 Szt. Péter-templom
- 29 Kossuth u. 9.
- 30 Csók István u. 17.
- 31 új kapu (1888 után)
- 32 Tirjáki Haszán pasa bástya

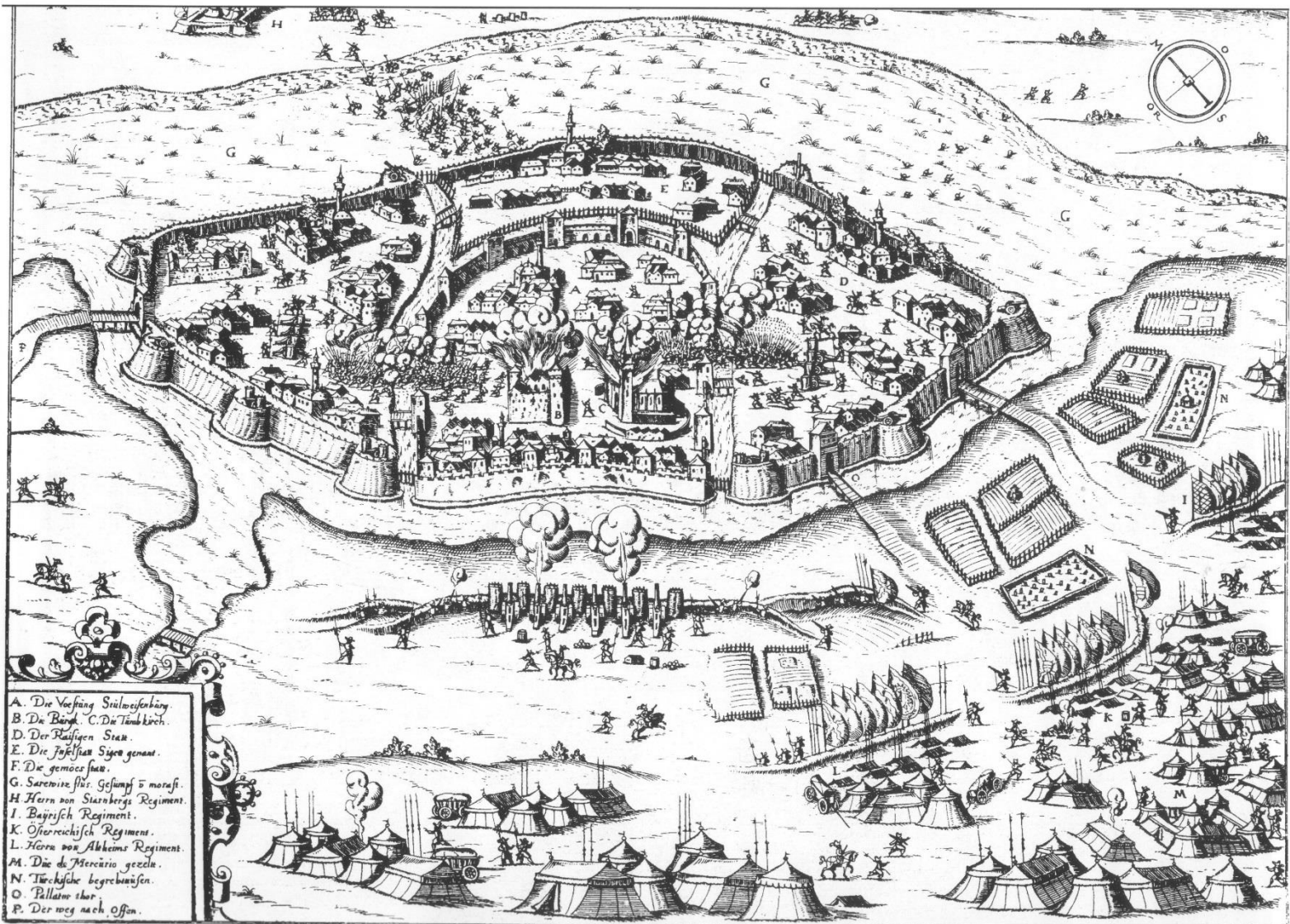
A MAI SZENT ANNA-KÁPOLNA

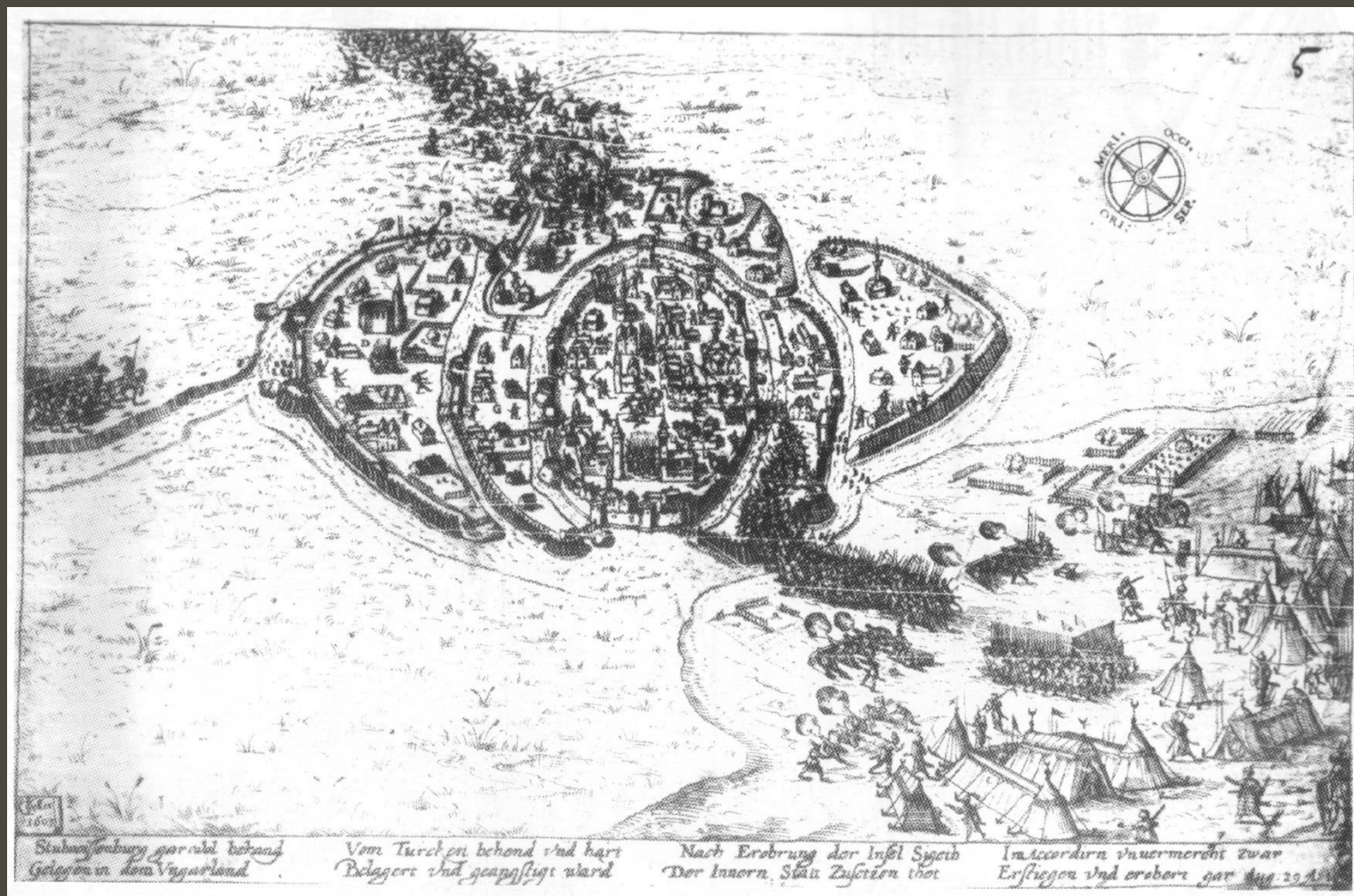
néhai **Hentel** városi polgár, 1478.

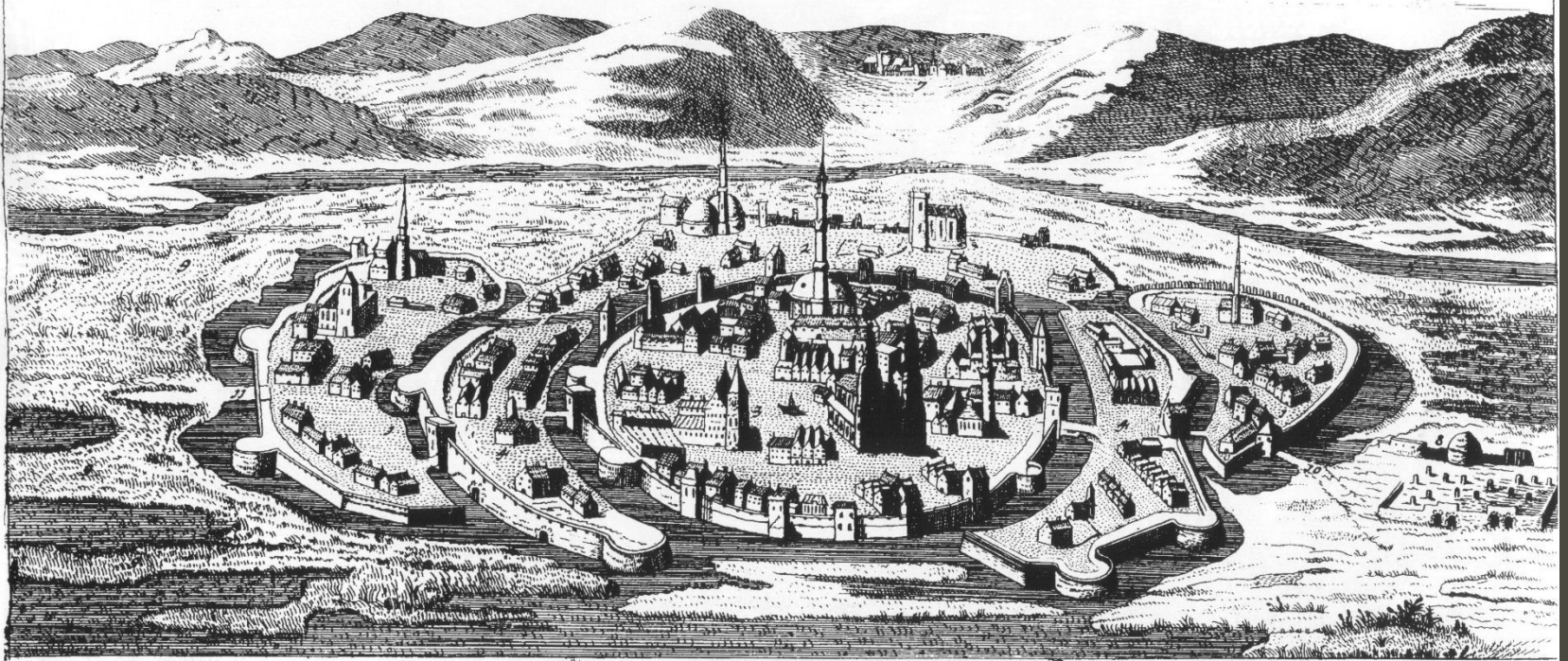
REKONSTRUKCIÓ XVI. szd. eleje

Stül Wiffenburg.

1. De beyde Buijten-voor Steeden. 2. d. Eyland- Stād. 3. het Slot. 4. De beyde Binnen-voor Steeden. 5. de Rivier Sarwitz. 6. De Hooft-Kerck. 7. Vaczon. 8. Türksche Begraaffenis. 9. Moerassen. 10. Palotter. Poort. 11. offner- Poort

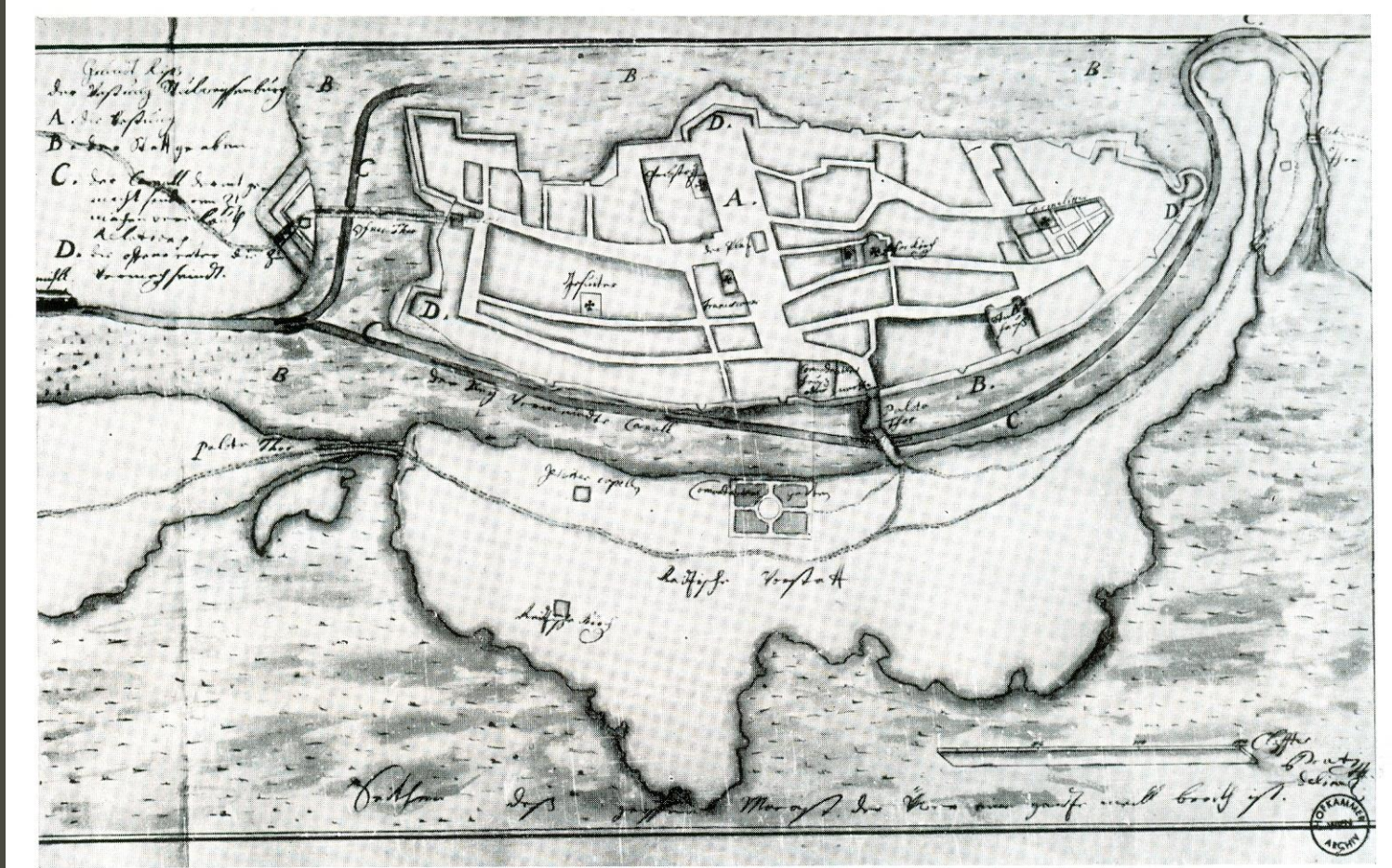
1688. május 19.

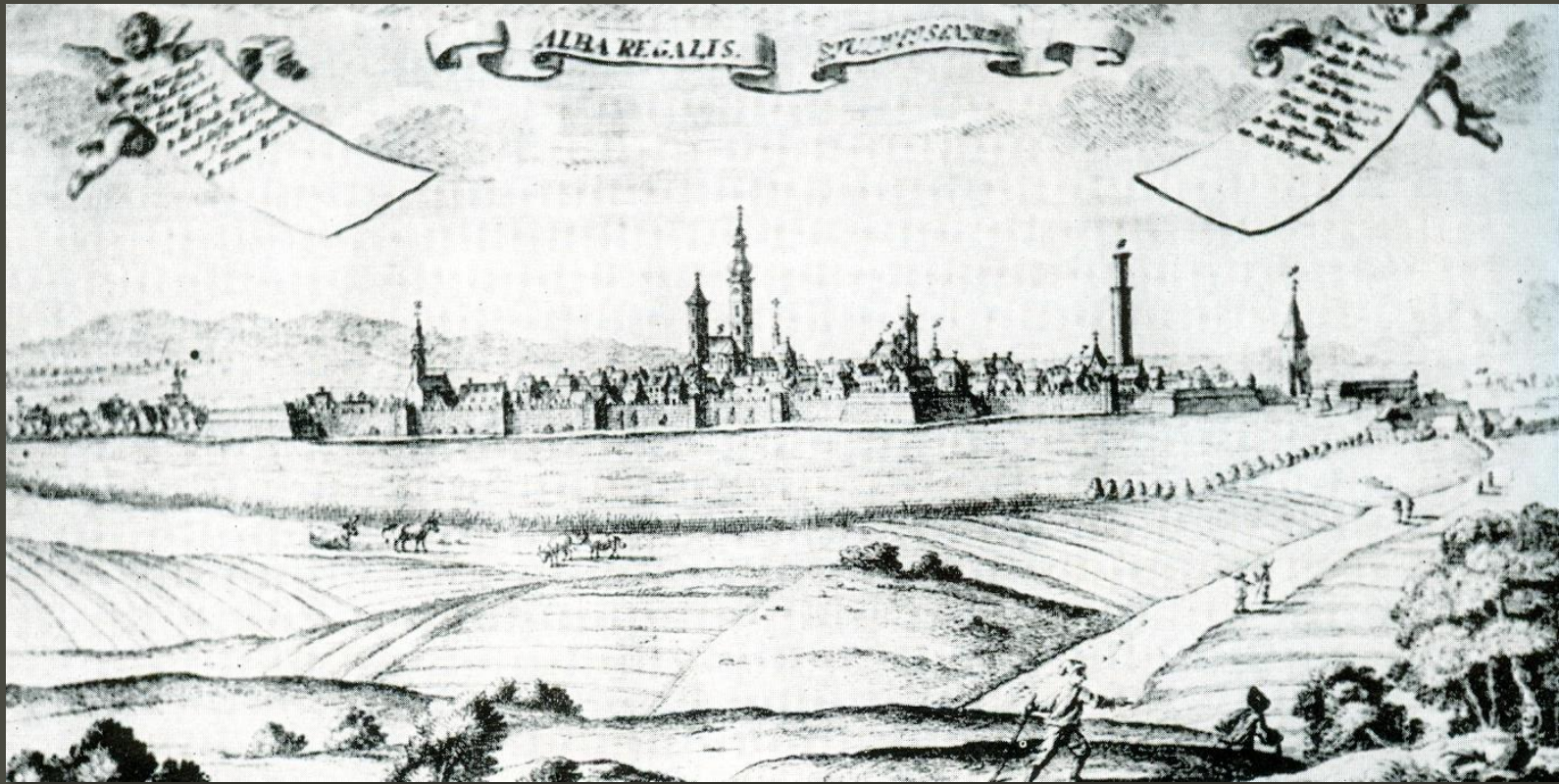
1689

De Prati térképe (1720)

1730 k.

1780 k.

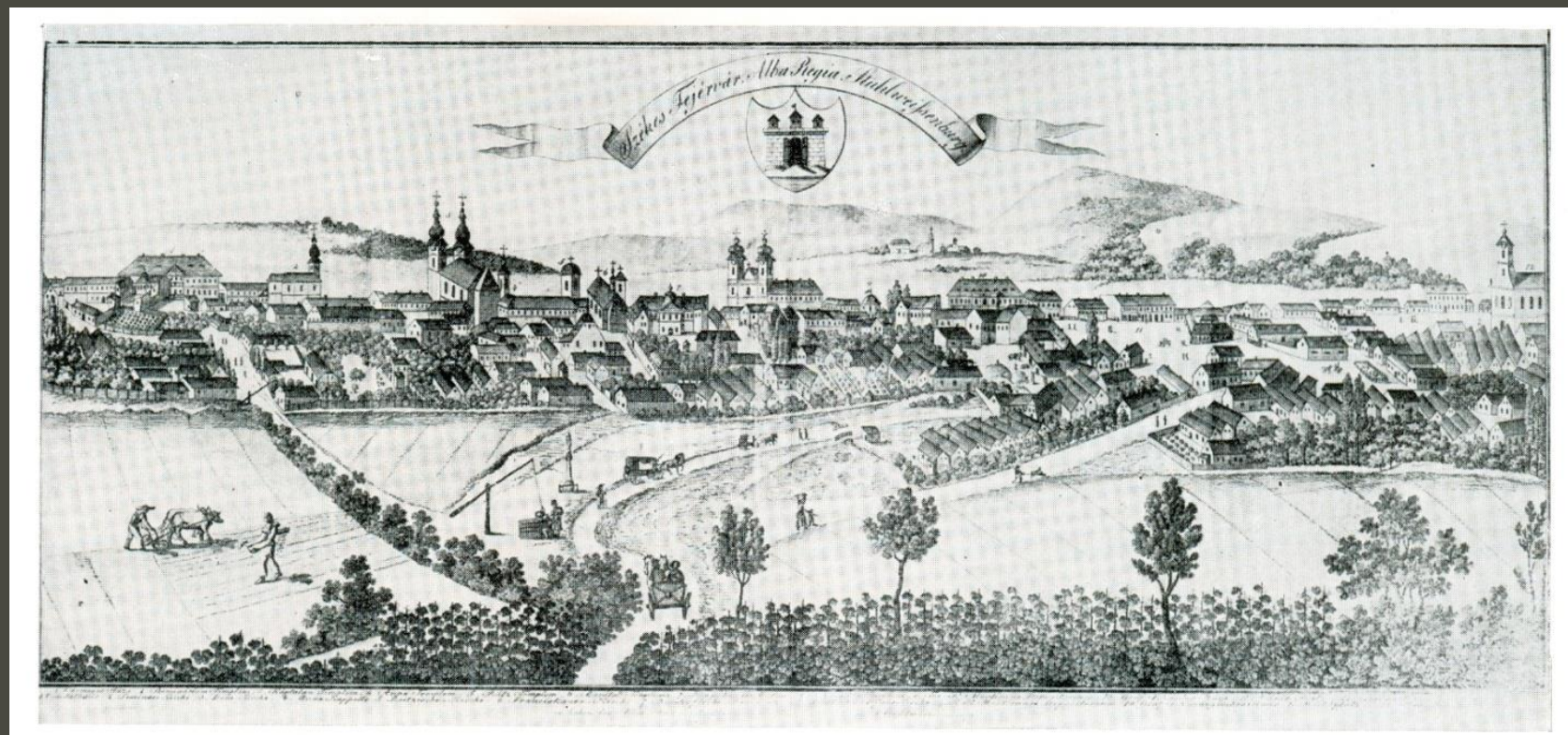

AZ ELSŐ KATONAI FELMÉRÉS

(XI. col. 22. sect., 1783)

1830 k.

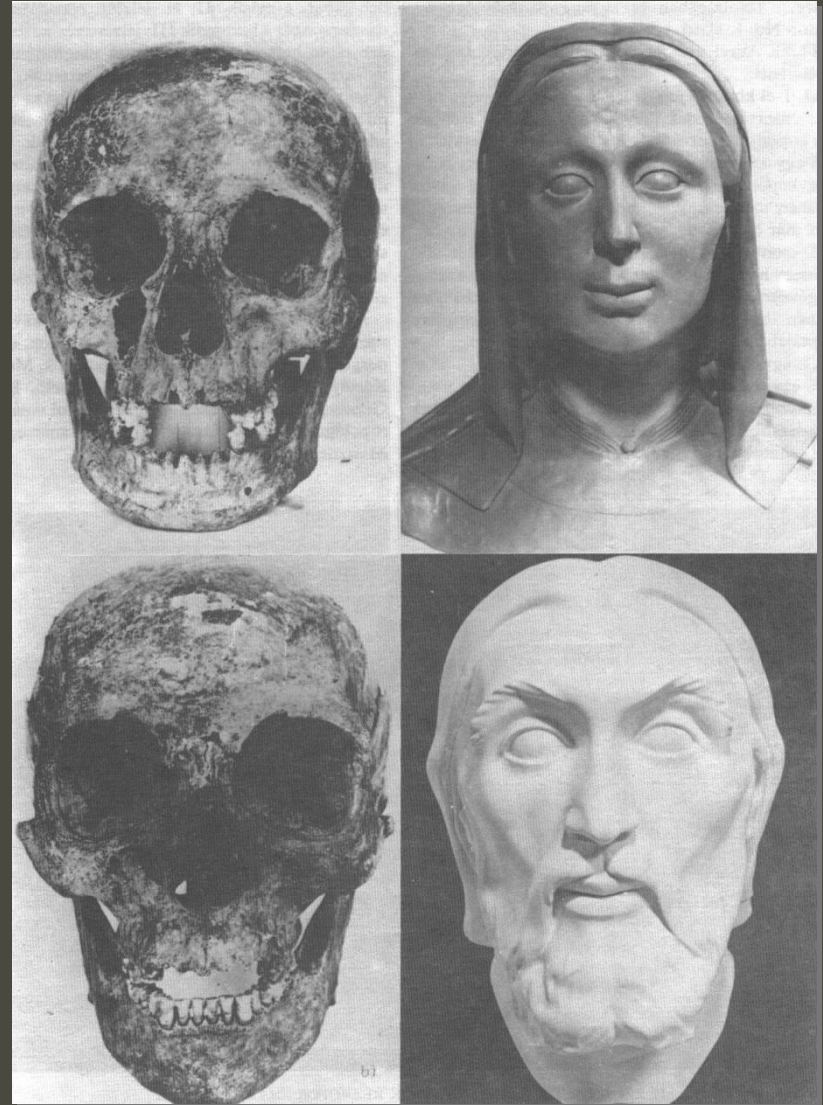
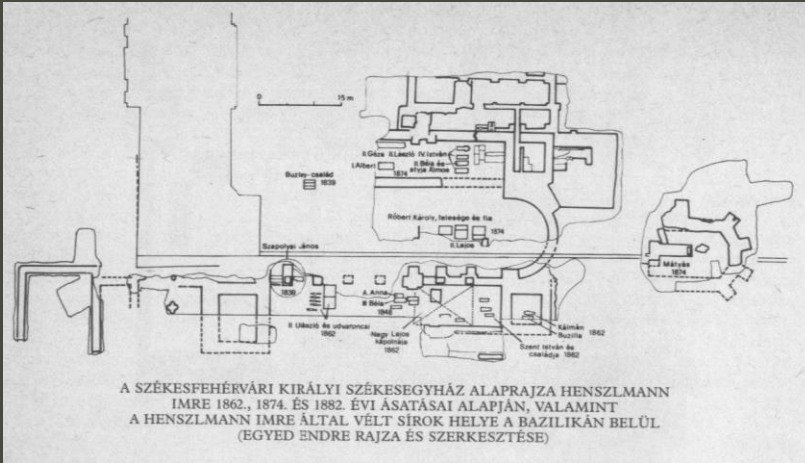
1870 k.

25. A régi Nádor-utca a cisztercita-templom és
rendházzal. Előtérben a lebontott várkapu

KIRÁLYSÍROK

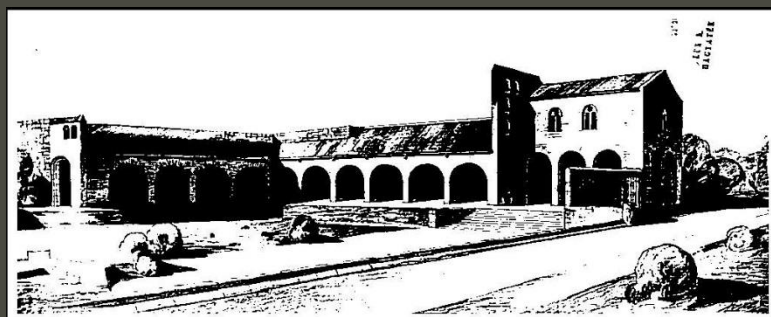
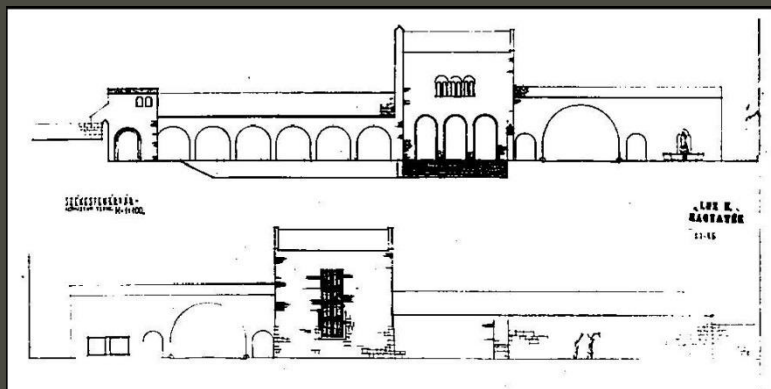
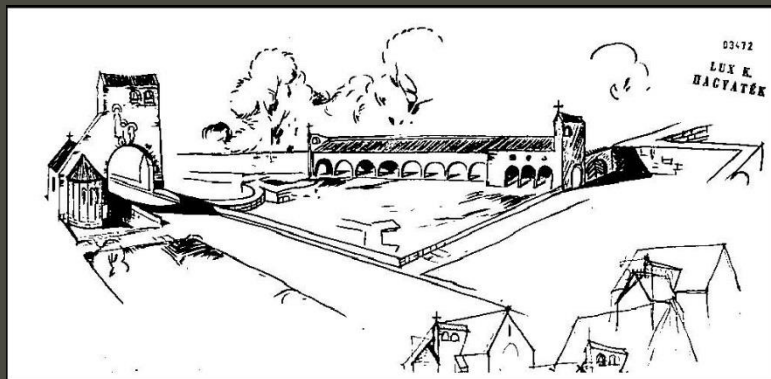
Érdy János, **Henszlmann Imre**, 1848-1882

A ROMKERT

Gerevich Tibor, Lux Kálmán, Lux Géza (1936-1938)

AZ ELSŐ PÁLYÁZAT EREDMÉNYE

Oltai Péter

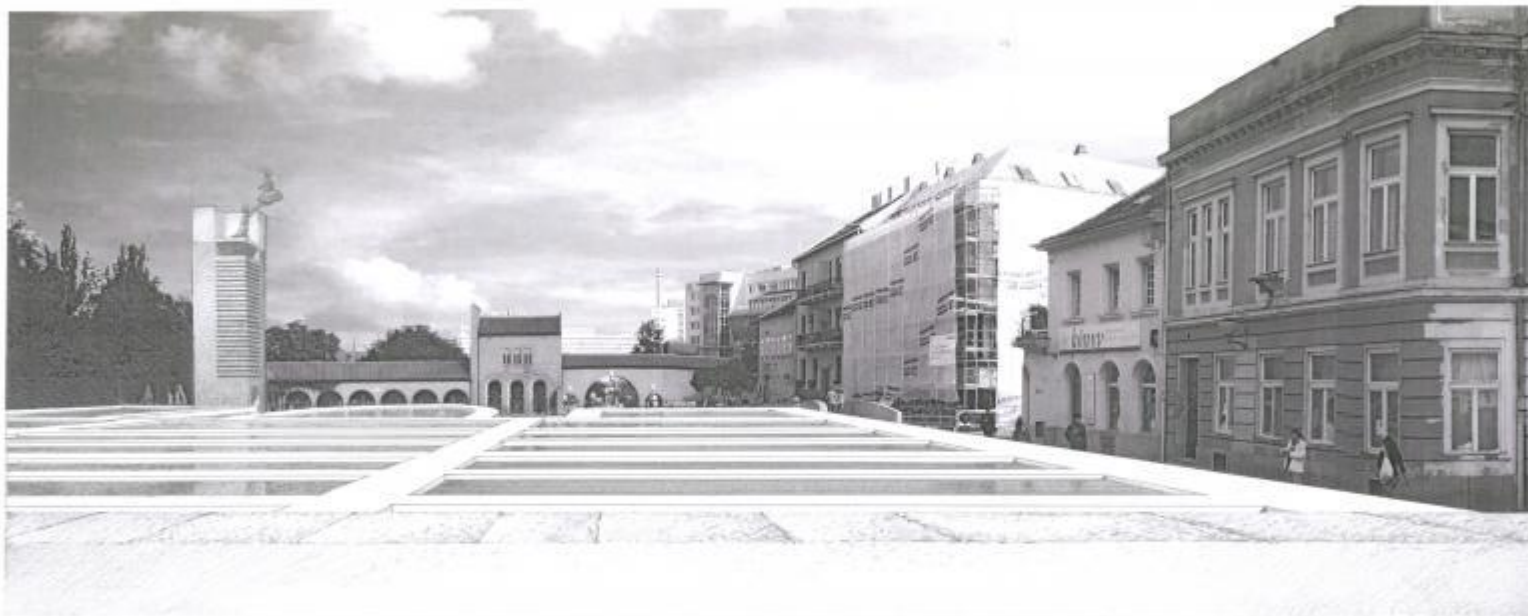
PÁLYÁZAT NÉLKÜL IS LEHET

AZ ÜGYESKEDÉS VÉTLEN ÁLDOZATA

Basa Péter (†2009)

S Z É K E S F E H É R V Á R
N E M Z E T I E M L É K H E L Y
T A N U L M Á N Y T E R V E

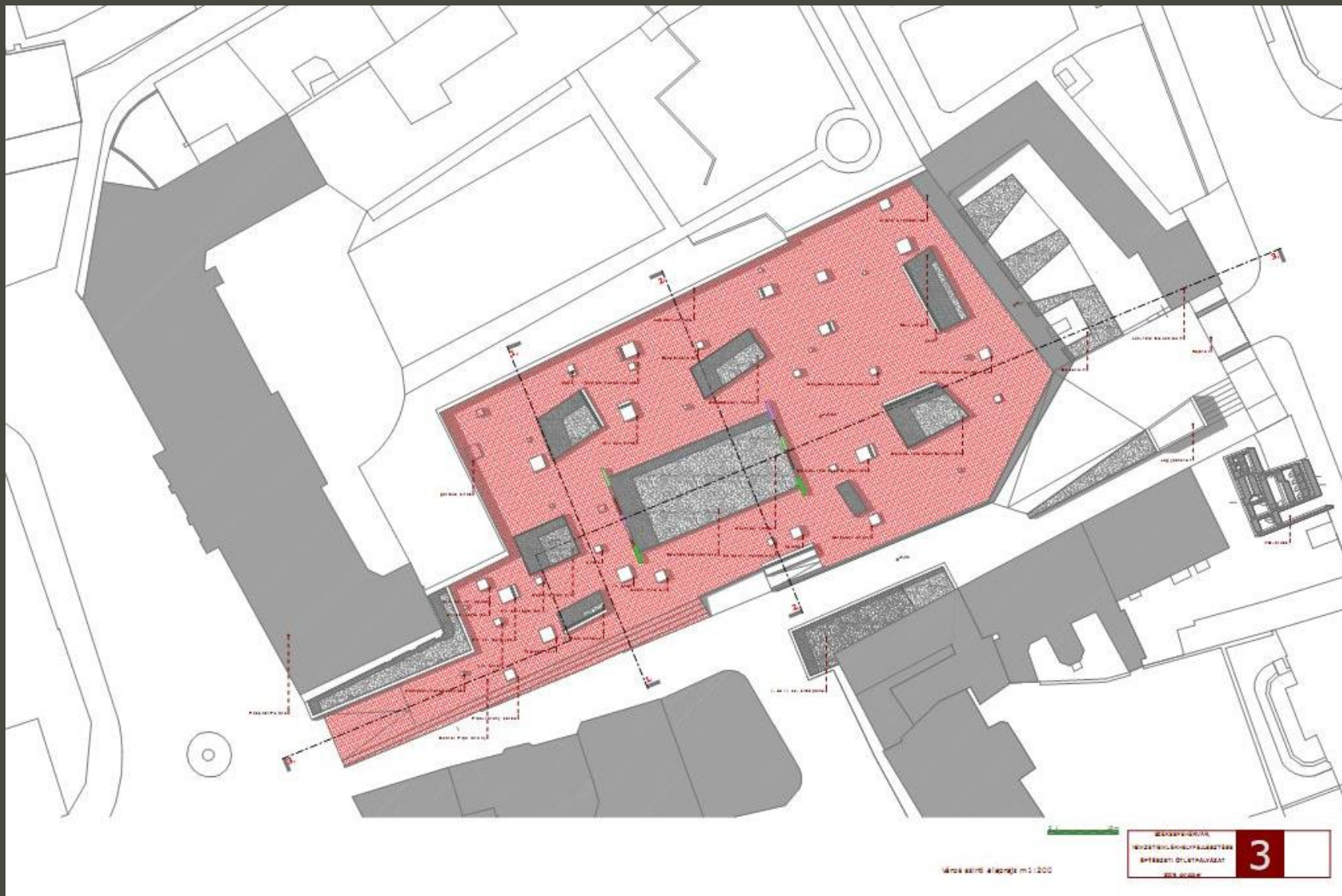
LÁTKÉP OZORAI PIPÓ TORNYÁTÓL

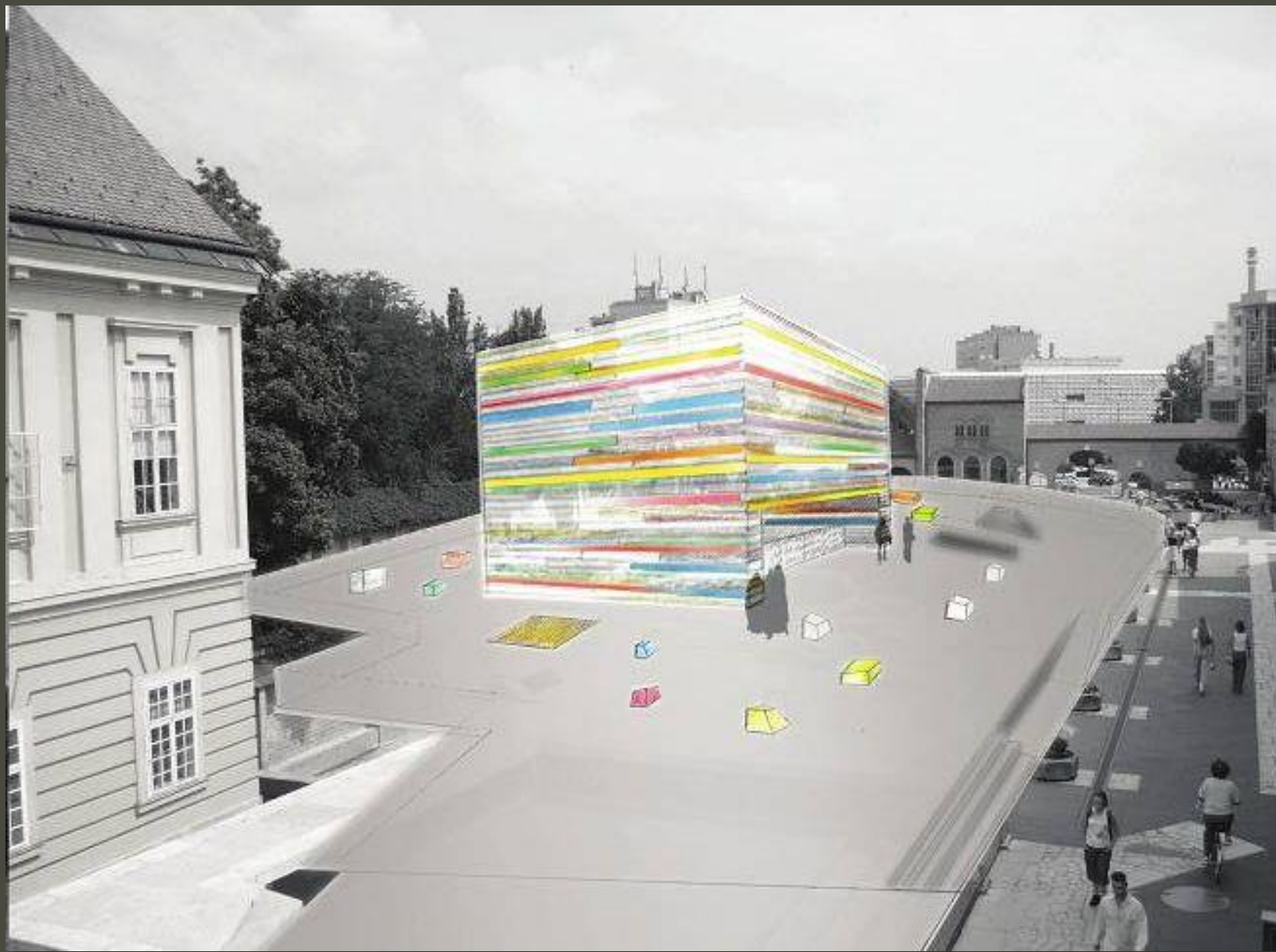

SZÉKESFEHÉRVÁR
NEMZETI EMLÉKHELY
TANULMÁNYTERVE

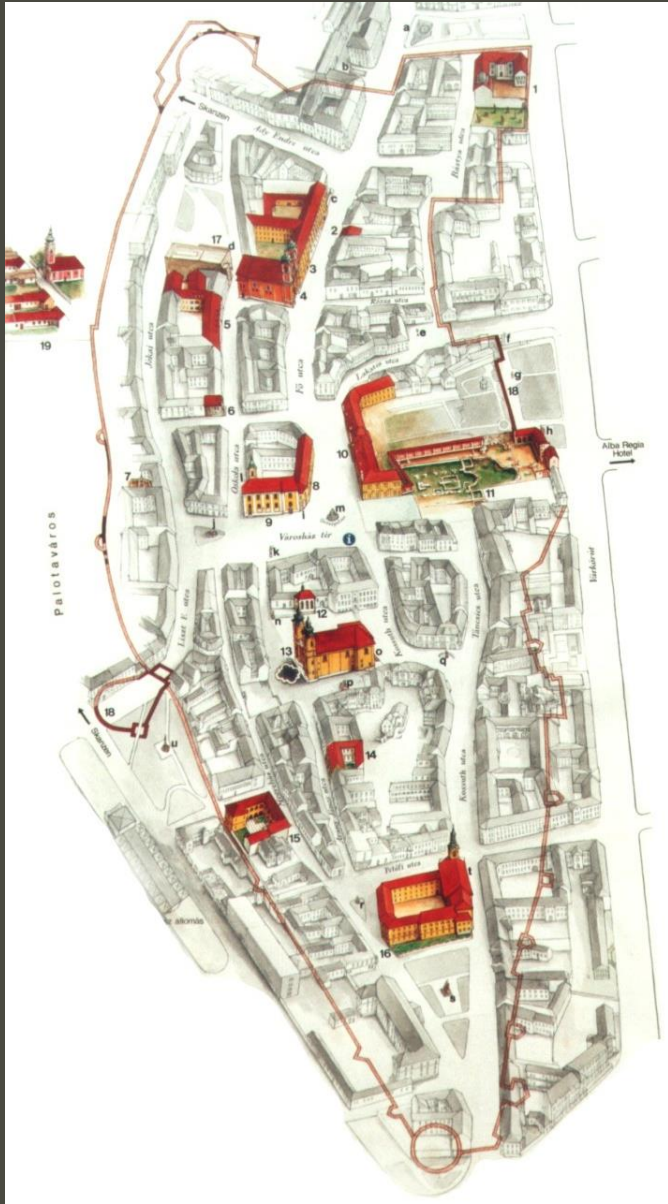
ÉJSZAKAI LÁTKÉP OZORAI PIPÓ TORNYÁTÓL

HÁÁÁÁ, HA NEKTEK PÁLYÁZAT KELL...

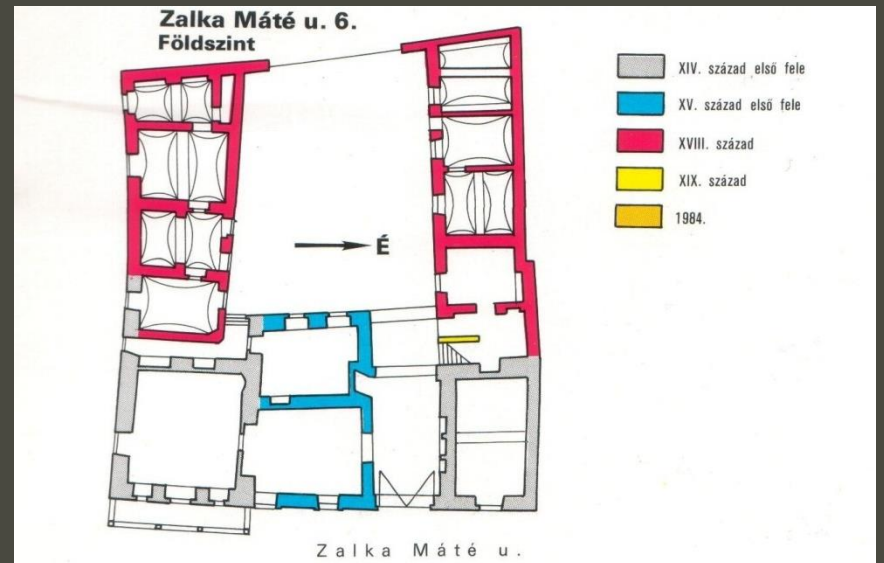
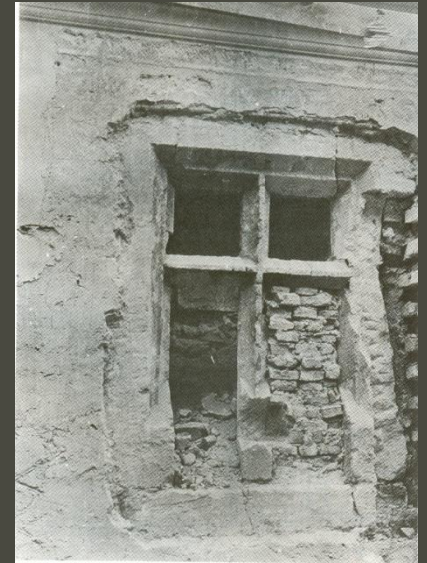

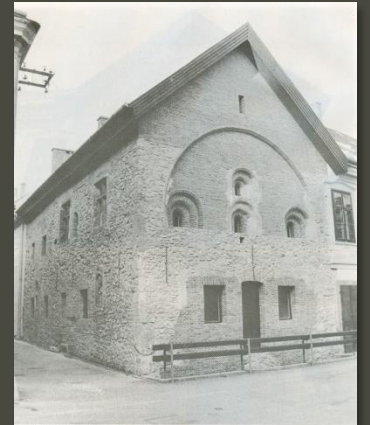

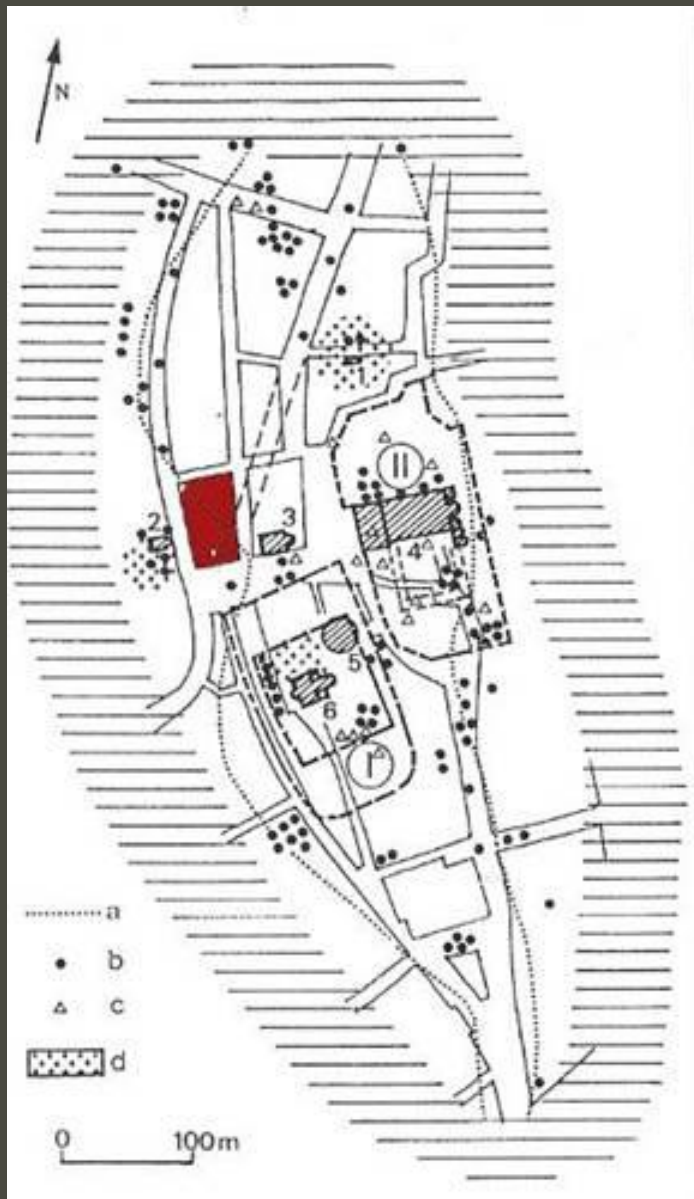
LAKÓHÁZ / OSKOLA U. 6.

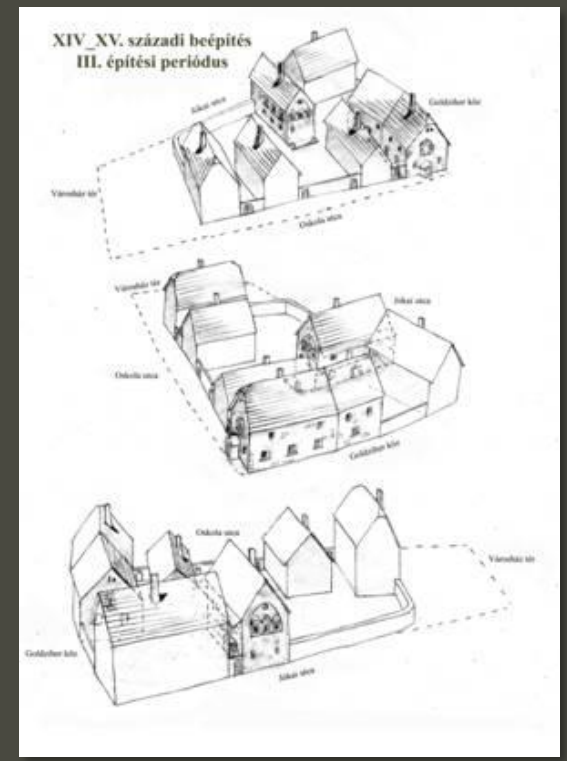
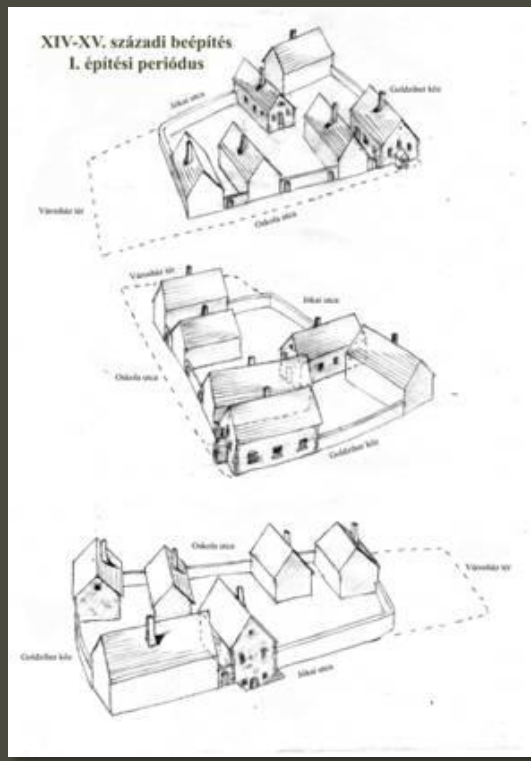
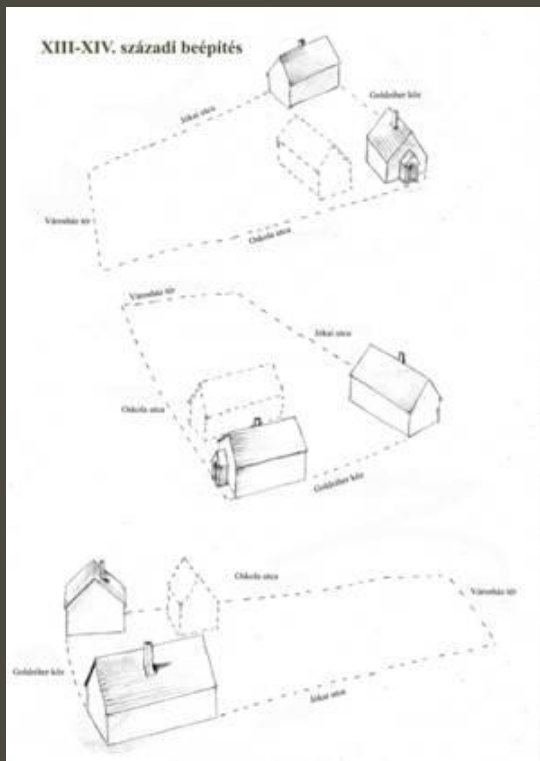
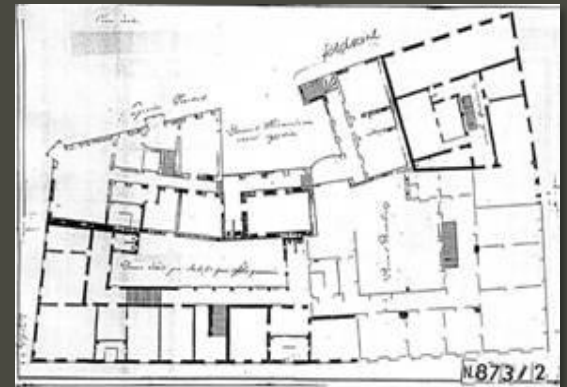
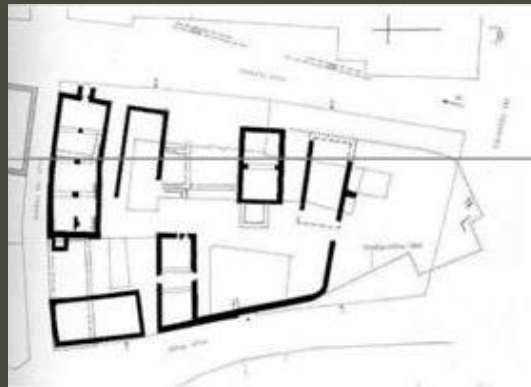
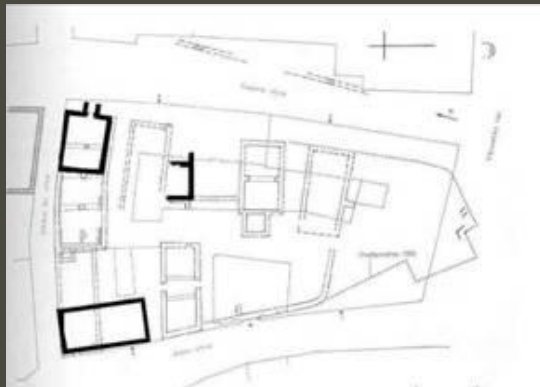
egykori latin városrész, XIII-XIV. szd. eleje, felújítás: **Erdei Ferenc**, 1974

HIEMER-, FONT-, CARAFFA-TÖMB (XIV. szd. eleje)

„A KÖZÉPKORI SZÉKESFEHÉRVÁR MAKETTJE” – MINIVÁROS

„A KIRÁLYI SÉTA – TÖRTÉNELMI IDŐUTAZÁS AZ EZERÉVES SZÉKESFEHÉRVÁRON” C. PROJEKT EGYIK KIEMELKEDŐ FEJLESZTÉSE

KÖZÉPKORI SZÉKESFEHÉRVÁR MAKETTJE ALPROJEKT

A „**Királyi Séta – Történelmi időutazás az ezeréves Székesfehérváron**” c. projekt egyik kiemelkedő fejlesztése a „**Középkori Székesfehérvár Makettje**” miniváros létrehozása a belvároshoz közeli szabadidőparkban (volt Vidámpark területe).

A Középkori Székesfehérvár Makettje jól kiegészíti a város egyéb turisztikai fejlesztéseit, egy összehangolt turisztikai útvonal egyik végén található jól megközelíthető helyen. A sétaútvonal másik végpontja a Városház tér, ahol a Nemzeti Emlékhelyhez érkeznek a látogatók.

A Középkori Székesfehérvár Makettjének telepítése a Rózsakert háromszög alakú területének északi részére kerül. A makett elhelyezkedése megfelel a valódi égtájaknak, tehát ugyanúgy van tájolva, mint a valóságban a város. Az épületek **méretaránya 1:12,5 m**, mely **nem teszi lehetővé, hogy a korabeli utcákra be lehessen menni** (ahhoz sokkal nagyobb méretarányban kellett volna tervezni, melyhez nem állt rendelkezésre elegendő terület). A választott méretarány szerint a lakóházak kb. 80 cm magasak, míg a koronázó bazilika 2,5 m gerincmagasságú lesz (legmagasabb tornya: 4,2 m). A korabeli utcák szélessége kb. 50 cm. A makett körül a régi vizesárok mintájára vízfelület készül. A makett körüljárható egy magasított terepről, ill. készülnek a vizesárok fölé nyúló kilátók is. Kültéri bemutató táblák alapján lehet tájékozódni a városmakettben, a táblák a város mai alaprajzára rávetítve mutatják meg, hol, milyen, melyik korban készült épület helyezkedik el.

MKP – MAGYAR KIRÁLYOK PANTEONJA

A SZÉKESFEHÉRVÁR MEGAPROJEKT 2007-2013 RÉSZE (VOLT)

